

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО

Біолого-технологічний факультет
Кафедра годівлі тварин і технології кормів

ГОДІВЛЯ ХВОРИХ ТА ОДУЖУЮЧИХ СОБАК

Навчально-методичний посібник

для виконання лабораторно-практичних занять студентами із спеціальності 204
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

ОПП «Зоофізіотерапія»

ЛЬВІВ–2023

УДК 636.2.084

Укладачі: Слобода О.М., Наумюк О.С., Семчук І.Я. // Навч-метод. посіб. для виконання лабораторно-практичних занять студентами із спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОПП «Зоофізіотерапія».– Львів, 2023.– 136 с.

Рецензенти:

Ковальський Ю.В., доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри технології виробництва і переробки продукції дрібних тварин

Лобойко Ю.В., доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри водних біоресурсів та аквакультури

Навч-метод. посіб. розглянуто та схвалено на засіданні кафедри годівлі тварин і технології кормів (протокол № 8 від 21 червня 2023 р).

Навч-метод. посіб. розглянуто та рекомендовано до друку навчально-методичною комісією спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (протокол № 9 від 26 червня 2023 р).

Навч-метод. посіб. розглянуто та рекомендовано до друку навчально-методичною радою біолого-технологічного факультету Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (протокол № 9 від 27 червня 2023 р).

Вступ

Здоров'я собак залежить від нормованого живлення. Неправильно складений раціон може призвести до розвитку різних захворювань. Дуже важливим є процеси, які проходять у шлунково-кишковому тракті, а також вміст кишкової мікрофлори вихованців. Таким чином, повноцінне і якісне харчування забезпечує вашим собакам міцне здоров'я та чудове самопочуття.

Собаки – м'ясоїдні, тому основним елементом їх харчування має бути білок тваринного походження. Багатою на поживні речовини є телятина, також корисним буде м'ясо індика та кроля, які добре засвоюються. Обережно варто ставитись до курятини, яка може викликати алергію у тварини. Від того, наскільки правильно складено раціон, залежить фізичне та психоемоційне здоров'я тварини.

Люди споживають у їжу багато продуктів, отримуючи від цього задоволення. Травна система собак відрізняється від нашої. Але продукти, що є безпечними для людини можуть наносити шкоду і становити загрозу чотирилапому другові. Іноді господарі собак говорять про свого улюбленця: “він їсть у нас все підряд”. Це досить велика помилка, яка може коштувати тварині не лише здоров'я, а й життя. Далі ми розглянемо чим годувати собаку і щеня, які продукти знаходяться під заборонаю, як побудувати режим харчування улюбленця під час хвороби або ж різного фізіологічного стану.

Що стосується раціону, собаці можна давати як звичайну їжу, так і готовий корм. Ці обидва варіанти мають свої переваги. Натуральна їжа повинна включати м'ясо, крупи, овочі. Недосвідченому собаківнику здається, що це дешевший спосіб. Насправді, правильно

підібрати раціон харчування чотирилапому другу та ще задачка. Яка займає багато часу та коштів. Одразу дізнайтеся список заборонених продуктів. Їжа повинна бути збалансованою і підходити під представника конкретної породи. 60-70% від загального раціону має становити свіже м'ясо.

Готовий промисловий корм буває двох видів: сухий та консерви. Увесь він поділяється на класи від яких залежить і ціна:

- економ-клас – виготовлений із продуктів найнижчої якості. Він не завжди містить набір поживних речовин, що необхідні для нормальної життєдіяльності собаки;
- преміум-клас – виготовлений із сировини високої якості. Нерідко містить у складі додаткові мінерали та вітаміни.
- супер-преміум-клас – виготовлений із сировини найвищої якості. Виробник цього типу гарантує, що корм містить усі поживні речовини і вітаміни, що заявлені на пакуванні.

Важливо підібрати такий вид живлення для собаки, що буде зручним як для господаря, а також підходитиме саме вашому улюбленцеві.

Тема: ХВОРОБИ СОБАК

Запалення слизової оболонки очі собаки внаслідок попадання і впровадження в неї вірусів, мікроорганізмів, грибків називається кон'юнктивітом.

Найбільш поширеним характерною ознакою цього захворювання є виділення гною або гною з домішкою слизу з ока, при цьому на шерстном покриві навколо ока утворюються засохлі гнійні кірки, а очі і слизові оболонки вік червоні. Третє віко отечное, запалене.

Собака поводиться неспокійно, тре очі лапами, а також третєся очима про м'які предмети, намагаючись позбавитися від гною і гнійних кірок.

Якщо собаку не лікувати, то захворювання триває дуже довго і може закінчитися запаленням і виразкою рогової оболонки ока, що призводить до зниження або до втрати зору. Перша долікарська допомога: промити очі блідо-рожевим розчином марганцевокислого калію (марганцівки) або розчином борної кислоти, приготуваним з розрахунку 1 / 4 чайної ложки порошку борної кислоти на півсклянки теплої кип'яченої води. Потім можна закапати очні краплі «Альбуцид» по 2 краплі в обидва ока.

З метою попередження ускладнень (помутніння, виразка рогівки) лікування кон'юнктивіту необхідно проводити під наглядом ветеринарного лікаря, який встановить походження захворювання і призначить відповідне лікування.

Затримка сечі у собак є симптомом пошкодження або захворювання, наприклад, пошкодження костей тазу і спинного мозку попереково-крижового відділу; травми сечового міхура і сечовипускального каналу; захворювання центральної нервової системи або сечостатевих органів; каменів у сечівнику та ін..

Ознаки затримки сечі досить характерні: собака не мочиться, незважаючи на всі спроби, стогне, приймає різні пози.

Необхідна допомога: при відсутності травм можна рекомендувати грілки з теплою водою на низ живота, легкий масаж області сечового міхура. Якщо протягом години це не дає належної дії, то собаку необхідно показати ветеринарному лікарю для проведення катетеризації сечового міхура.

Запалення слизової оболонки препуція, тобто слизової оболонки шкірної складки, що приховує статевий член кобеля .

До виникнення запалення призводять різні причини: недотримання санітарних правил утримання і догляду за собакою, різні інфекції та ін.

Захворювання протікає у гострій і хронічній формах. Його розпізнавання досить просто. Собака безперестанку підлизується виділяється з препуціального отвору гній, який, засихаючи утворює кірку. На поклик реагує неохоче, команди виконує мляво, всі її увага поглинена власним туалетом.

Ця недуга вимагає невідкладного втручання, так як почалося запалення може привести до різних ускладнень органів сечостатевої системи. Лікування проводиться під наглядом лікаря.

Долікарська допомогу собаці полягає в щоденних спринцювання. До повного одужання кобеля спаровувати його не дозволяється.

Екзема вушної раковини розвивається в результаті подразнення зовнішнього слухового проходу сіркою, пилом та ін. Екзема також може бути наслідком корости. Хвороба розвивається як раптово, гостро, так і хронічно, повільно.

При гострому перебігу вушна раковина червоніє і набрякає, утворюються бульбашки. Зовнішній слуховий прохід заповнений виділеннями темно-бурого кольору зі специфічним запахом.

Екзема вуха дуже турбує собаку . Вона постійно трясє вухами, чує їх лапами, стає нервовою, погано їсть, худне.

Долікарська допомога: дати собаці анальгетики і заспокійливі препарати, наприклад анальгін і димедрол; туалет вушної раковини. Слід звернутися до ветеринарного лікаря.

Зустрічається кілька видів порушення зубного прикусу. При одних видах ускладнюється прийом їжі, травмується слизова оболонка рота собаки ; при інших же – спостерігається тільки косметичний дефект.

Ось деякі з найбільш поширених порушень зубного прикусу. **Поліодантія, або багатозубість,** – збільшення числа зубів в порівнянні з нормою, може бути виникнути внаслідок затримки випадіння молочних зубів.

Олігодантія – менше число зубів у порівнянні з нормою. Зазвичай бракує одного або декількох зубів. При цьому зуби, розташовані над відсутніми, не стираються набагато більше за інших.

прогенії, або бульдожа (щучий) прикус, – вроджене укорочення верхньої щелепи. При цьому дефекті різці та ікла нижньої щелепи виступають вперед.

Прогнатія, або короповий прикус – вроджений дефект, при якому нижня щелепа вкорочена, а ікла і різці верхньої щелепи виступають вперед.

Допомога собаці визначається ветеринарним лікарем в кожному випадку індивідуально.

Ожирінням називається такий стан, при якому підшкірно-жировий шар відкладається у тваринного у надмірній кількості.

Однією з причин ожиріння є надмірна годівля при недостатніх фізичних навантаженнях і малорухливому способі життя. Зазвичай до ожиріння схильні домашні собаки .

У ожирілого собаки форми тіла округлі. Собаки робляться повільними, млявими. У них спостерігається задишка, робота серця, як правило, порушена. Тічка у сук буває нерегулярною, пси ж не проявляються статевої активності.

Необхідна допомога: зменшити кількість корму, збільшити час прогулянок з постійною фізичним навантаженням (швидка ходьба, біг). Однак все це рекомендується проводити тільки після консультації з ветеринарним лікарем.

Карієс зубів характеризується розвиваються порушенням дентинового покриття з утворенням дефекту в зубі.

Сприяють карієсу наявність зубного каменю, перенесені інфекційні захворювання, внаслідок яких зменшується твердість зубної

емалі, дентину та ін., а також дресирування собак із застосуванням палок з металевими предметами (цвяхами).

Починається карієсний процес з порушення емалевої поверхні, при якому поверхня зуба стає шорсткою. Потім карієс переходить на дентин, і незабаром в порожнині зуба утворюються каверни, дупла.

Характерні клінічні ознаки карієсу: різкий неприємний запах з рота собаки, слинотеча, собака обережно п'є воду, особливо холодну, погано їсть.

Допомога собаці : дати їй беззаспокійливі лікарські препарати – анальгін, пірамідон; обробити порожнину рота теплим розчином марганцевокислого калію блідо-рожевого кольору.

Профілактика: регулярний лікарський огляд порожнини рота собаки, своєчасне зняття зубного каменю, введення в раціон вітамінів і мінеральних речовин.

Запалення ясен зустрічається порівняно часто. З лікування розрізняють гостру і хронічну форми (остання супроводжується виразками на яснах).

Причин запалення ясен можуть бути різні: це гризіння кісток, і поранення ясен трісками або гострим краєм стертих зубів у літньому віці.

У собаки з даним захворюванням спостерігається слинотеча з домішкою крові. Собака погано їсть або взагалі відмовляється від корму. Десни опухлі, почервонілі, іноді з виразковими проявами.

Долікарська допомога собаці : м'яка подрібнена їжа, обробка порожнини рота слабким розчином марганцівки чи соди. Подальше лікування необхідно проводити у ветеринарного лікаря.

Облисіння зазвичай виникає у собак в результаті шкірних хвороб, внаслідок постійного розчісування.

Облисіння може бути пов'язано з наявністю у собаки шкірних паразитів: волосоїдів, бліх, кліщів, може бути результатом грибкових захворювання, наявності кишкових черв'яків, неправильного харчування, в якому відсутні вітаміни, а також розлади ендокринної системи .

Звичайне облісіння спостерігається у собак середнього віку, але найчастіше у старих. У цьому випадку явних ознак шкірного захворювання немає: волосся випадає постійно; шкіра стає блискучою, іноді сухий, покритої лупою.

Лікування призначає тільки ветеринарний лікар залежно від причини облісіння.

Профілактика: правильний режим харчування з достатнім вмістом вітамінів; виконання основних санітарно-гігієнічних вимог щодо догляду за собакою .

Є, як правило, наслідком недостатнього за часом виходу собак , малих фізичних навантажень, надмірного годування.

Собаки з підвищеною статевої поведінкою неспокійні, бігають з кутка в кутку, скиглять, кидаються на різні предмети: подушки, м'які меблі, обхоплюють ноги людей. Суки сидячи труться об підлогу. Тварини худнуть, втрачають апетит.

Необхідна допомога: усунути причини, тобто зменшити кількість корму, що містить м'ясо, перейти на рослинну, молочну їжу, змушувати собаку більше рухатися, доводити її до фізичної втоми. Від онанізму необхідно відучувати подачею забороняючої команди,

суворої інтонацією. Якщо зазначені явища не проходять, рекомендується проконсультуватися у лікаря.

Тема: ГОДІВЛЯ ЛІТНІХ СОБАК

Після сьомого року життя собаки її можна вже зараховувати до "літніх" представників роду, з усіма існуючими згідно цього проблемами. У період старості ваш вихованець, швидше за все, стане лінивішим, майже весь час буде проводити розтягнувшись на кріслі й уже не зможе спалювати стільки калорій, як в молодості, коли він постійно рухався, стрибав і грав. Щоб підтримувати його в належній формі, Ви повинні будете щодня примушувати його рухатися, виводити на прогулянки, але у вже більш сповільненому життєвому ритмі, враховуючи його знижене споживання енергії. Щоб ваш собака не набрала зайвої ваги, Вам доведеться замінити її їжу на менш калорійну, давати її в суворо відповідних кількостях, згідно з нормами або вказівкам на упаковці, або порадами Вашого ветеринара. На ринку існує достатня кількість подібних продуктів.

При годівлі старих тварин основну ставку роблять на профілактику і лікування різних захворювань. У цей період життя важливо підтримувати оптимальну масу тварин. Це досягається відповідною годівлею і адекватним фізичним навантаженням, що сприяє підтримці м'язового тону, поліпшенню кровообігу і виведенню шлаків. Середня тривалість життя собак складає 12-15 років, але деякі собаки можуть жити набагато довше; наприклад тривалість життя тварин збільшується при хорошій годівлі і догляді,

особливо в останні роки. У віці одного року собаки порівнюються за віком до 14-16-річної людини, а в 2-річному віці - з 24-річною. Потім кожний наступний рік життя прирівнюється приблизно до 4-5 років життя людини. Тривалість життя собак великих порід значно менший. Для них однорічний вік еквівалентний 12-річного віку людини, а кожен подальший рік прирівнюється до 7 років життя людини.

Тема: ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ СОБАК ПРИ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ТЕМПЕРАТУРНИХ УМОВАХ

Екстремальні погодні умови вимагають відповідного годування тварин. Зимові температури значно збільшують енергетичні потреби тварин.

Незважаючи на низьку температуру навколишнього середовища, собаки можуть підтримувати нормальну температуру тіла шляхом підвищеної швидкості обмінних процесів і збільшенням теплопродукції.

В умовах дуже низьких температур потреби собак в обмінній енергії можуть збільшуватися на 70-80%. При утриманні собак у холодних умовах на вулиці необхідно в середньому збільшити раціон на 25%.

Вміст енергії в кормах для собак також повинне збільшуватися при підвищеній температурі і вологості навколишнього середовища. У тропічному кліматі в собак підвищується витрата енергії для охолодження температури тіла і знижується апетит. У цій ситуації необхідно збільшити енергетичну цінність раціону. Запас глікогену в активних собак у жаркому кліматі витрачається набагато

швидше. Раціон у тварин повинен бути повноцінним і легко перетравним.

Тема: ГОДІВЛЯ СОБАК ПРИ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕННЯХ І ПРИ РІЗНИХ СТРЕСАХ

Собаки, які відчувають значні фізичні навантаження, одночасно можуть піддаватися впливу різних стресів. До стресових ситуацій відносяться:

- Екстремальна температура навколишнього середовища;
- участь у бігах; полювання; караульна і інші служби; участь у виставках.
- Вплив стресових ситуацій збільшує потребу собак в енергії та поживних речовинах. У різних ситуаціях тварини зазнають комбінованого впливу фізичного й психологічного стресу. Але ідеальні раціони для різних форм стресу мають подібний поживний характер. Тварини, що піддаються психологічному стресу, вимагають підвищеної кількості поживних речовин у раціоні. При цьому у собак часто знижений апетит і вони з'їдають обмежену кількість корму. Собакам при важкій фізичній роботі потрібно ще більше поживних речовин, і в більшості випадків апетит у них нормальний або підвищений. Однак кількість сухої речовини корму, яку вони можуть з'їсти, обмежене можливостями шлунково-кишкового тракту. Тому в обох випадках корм для

собак повинен володіти високими смаковими якостями, підвищеною енергетичною цінністю і перетравністю.

Тема: ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ ВАГІТНИХ СОБАК

Зміст:

- Правильне харчування вагітної собаки
- Харчування після пологів
- Харчування під час годування
- Правильне харчування – здорове потомство

Здоров'я цуценят в значній мірі залежить від харчування їх матері в період вагітності і годування. Тому слід ще до в'язки продумати, чим годувати собаку в ці місяці. Раціон повинен бути збалансованим з урахуванням того, що під час виношування потомства та лактації зростають енерговитрати, потреба в білках, мінералах. Харчування має бути максимально якісним.

Правильне харчування вагітної собаки

Протягом 1-2 тижнів після в'язки можливе погіршення апетиту, майбутня мама стає перебірливою, у неї міняються смакові вподобання. Потрібно намагатися годувати самку тим, чого їй хочеться, але не перегодовувати і не давати шкідливих продуктів. При блювоті та інших ознаках токсикозу краще давати більше рідкої їжі, бульйонів, годувати собаку потроху, але частіше. При поганому апетиті, слабкості і апатичності рекомендована їжа, що легко засвоюється, кисломолочні продукти невисокої жирності.

Протягом перших 3 тижнів добова норма калорій і обсяг порцій залишаються без змін. З 4-го тижня починається активний внутрішньоутробний розвиток цуценят, апетит зазвичай посилюється. Поживну цінність їжі необхідно підвищувати, але робити це поступово, максимум на 15% за тиждень. До кінця 6-го тижня слід вдвічі зменшити обсяг порції і збільшити кількість годувань до 4-5, щоб не перевантажувати шлунок, який піддається тиску з боку матки, що збільшилася. Ближче до пологів, з 53-55 дня, самка переводиться на полегшений раціон, скасовуються добавки кальцію, обмежується кількість м'яса. За добу-дві до початку пологів можлива відмова від їжі або істотне зниження апетиту, це нормально. А після перших переймів годувати тварину не слід.

Якщо собака звикла до натурального харчування, переводити її на готові корми з настанням вагітності не варто. Але потрібна допомога ветеринара в розробці оновленого раціону:

- на 65-70% він повинен складатися з м'яса, субпродуктів, риби, також потрібно давати сир, яйця (жовтки в будь-якому вигляді, білки тільки після термічної обробки);
- каші даються в такій кількості, як раніше, або навіть меншій;
- овочі потрібні в невеликих кількостях, як джерело клітковини;
- «натуралку» обов'язково доповнювати вітамінами та мінералами, як джерело вітамінів групи В можна використовувати пивні дріжджі, D3 – риб'ячий жир.

Дефіцит кальцію може призвести до небезпечної патології – еклампсії, тому його добавки необхідні вже з перших днів. А ось масляний розчин вітаміну Е варто починати давати з 30-го дня або трохи раніше. Підбирати препарати і визначати дозування повинен ветеринар, надлишок вітамінів для несформованого плоду так само шкідливий, як дефіцит.

Якщо тварина до в'язки отримувала готовий бюджетний корм, обов'язковий перехід на більш дорогий, якісний і збалансований, категорії супер-преміум або холістік. Після 3 тижня потрібно починати поступовий (протягом 7 днів) перехід на спеціалізований корм для вагітних, краще того ж бренду. Якщо в асортименті виробника відсутня лінійка для вагітних, підійде раціон для цуценят, з максимально високим вмістом білка. Щодо необхідності вітамінно-мінеральної добавки до такого корму слід проконсультуватися з ветеринаром.

Спеціалізовані корми містять повний набір вітамінів, макро- та мікроелементів, використання добавок може призвести до гіпервітамінозу. Найкраще комбінувати сухі і вологі раціони.

У період виношування малюків навіть у собаки, яка раніше не була схильна до алергії, можуть з'явитися її ознаки. В цьому випадку виправданий перехід на гіпоалергенний корм, наприклад раціон з лососем від Optimeal.

В обов'язковому порядку собаці забезпечується постійний доступ до свіжої води і здійснюється контроль ваги. Жировий шар повинен бути тонким, ожиріння ускладнює пологи, загрожує патологіями потомства та проблемами зі здоров'ям мами. Так що при наборі ваги понад норму обсяг порцій доведеться зменшити і обмежити вміст вуглеводів.

Тема: ОСОБЛИВОСТІ НОРМОВАНОГО ЖИВЛЕННЯ СУК ПІСЛЯ ПОЛОГІВ

Після пологів починається вироблення молока, його кількість і, що ще більш важливо, якість залежать від харчування самки, що оценилася. Найчастіше вона з'їдає послід, в якому міститься багато цінних речовин, зокрема, гормони, що стимулюють вироблення молозива. Така поведінка закладена природою, цьому не слід

перешкоджати. З'їдання усіх послідів при багатоплідній вагітності може призвести до розладу шлунку, в цьому випадку собаці дають багато води і активоване вугілля (1-2 таблетки на 10 кг маси).

Іншу їжу можна запропонувати не раніше ніж через 5-6 годин, але якщо послід з будь-яких причин не був з'їдений, годування потрібно вже через годину після закінчення пологів. Для профілактики закрепи рекомендується приготувати рисову кашу: крупа дробиться, замочується на 12 годин у холодній воді, потім запарюється окропом і заправляється олією. Таку кашу можна давати раз в день до повної нормалізації стільця. Протягом перших 3 днів породілля може страждати на відсутність апетиту. Незважаючи на це, їжу їй необхідно пропонувати кожні 5-7 годин і стежити, щоб було з'їдено хоч трохи. Коли апетит нормалізується, кількість годувань збільшують до 5-6 в день, дають по половині звичайної порції. Миски з їжею і водою повинні знаходитися поруч з підстилкою, щоб мамі не доводилося відходити від дитинчат.

Протягом 1 тижня лактації самка повинна отримувати калорій в 1,5 рази більше звичайного, це досягається за рахунок збільшення обсягу порцій і вибору більш енергоємних продуктів або кормів. Основні принципи:

- в перші дні після пологів їжа повинна бути напіврідкої і м'якою, пюрованою;
- при нормальній переносимості лактози даються нежирні кисломолочні напої – кефір, йогурт, кисляк;
- протягом першого тижня можна давати овочі та фрукти, щоб уникнути розладу травлення у малят;

- в якості джерела білка замість м'яса перші 4-5 днів краще давати відварне філе нежирної риби, кальцинований сир;
- з 5 дня вводити відварне пісне легкозасвоюване м'ясо (курятина, індичка, кролик), субпродукти;
- варити каші на воді, незадовго до готовності додавати молоко;
- склад вітамінно-мінеральної добавки узгоджується з ветеринаром. Залишаються високими потреба в кальції та ризик розвитку еклампсії.

З готових рішень підійдуть спеціалізовані раціони для вагітних і годуючих, або корми для цуценят. Оптимальний вміст протеїну – 24-28%. Перевага надається вологим кормам, оскільки вони частково покривають потребу в рідині, яка в період вироблення молока підвищена. Незалежно від того, отримує собака натуральне харчування, тільки сухий корм або сухий і вологий, доступ до води повинен бути постійним, необмеженим. Можна давати теплий німецький чорний чай, підсолоджений цукром або медом.

Тема: ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ ПІДСИСНИХ СУК

У день пологів, а також два-три наступні дні в суки може бути відсутній виражений апетит. Але ще до початку лактації потрібно збалансувати потребу, адже лактація вимагає великих витрат поживних речовин. З молоком сука втрачає велику кількість білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних солей, особливо кальцію, а також води. Всі ці витрати необхідно заповнювати з кормом. Неповноцінне годування відображається не лише на здоров'ї суки, але і на здоров'ї її потомства - цуценята будуть відставати в розвитку. Тому корм повинен бути поживним, з підвищеним вмістом рідини, давати його треба лактуючим сукам до 4 разів на добу.

Лактація у собак триває до 6 тижнів. Починаючи з 4 тижня цуценята починають отримувати прикорм, а вироблення молока скорочується, тому мамі, що годує, дають менше їжі. Починаючи з 2 тижня після пологів і до кінця 3 її годують 4 рази на день, з 4 по 6 – 3 рази. Калорійність їжі та її обсяг залежать від ряду факторів, основні – це обсяг вироблення молока, який змінюється на різних термінах лактації, та кількість цуценят.

Так, потреба в калоріях в першу половину періоду лактації вдвічі вища, ніж до вагітності, в другу половину – втричі. Якщо мати годує 3-4 цуценят, їй потрібно вдвічі більше їжі, ніж в звичайному стані, якщо народилося 8 і більше дитинчат, норма збільшується втричі. Мають значення також порода, індивідуальні особливості, так що краще обсяг порцій і норму калорій узгодити з ветеринаром, кінологом.

При використанні готового корму раціон залишається таким самим, що в 1 тиждень, змінюється тільки частота годувань і кількість їжі. При натуральному харчуванні:

- починаючи з 2 тижня додаються пюре з відварених овочів, супи на бульйоні, сире м'ясо;
- з 4 тижня вводяться сирі фрукти, овочі, зелень.

Відразу після відлучення цуценят від мами потрібно припинити вироблення молока, для цього влаштовують розвантажувальний день, звичний раціон скорочують вчетверо, а на протязі наступних 5 днів поступово збільшують. Приблизно через тиждень після закінчення годування цуценят самка повинна повернутися до раціону, який отримувала до вагітності, та дворазового харчування.

Коли щенята дорослішають, у матері поступово зменшується кількість молока. У період відлучення цуценят, для того, щоб лактація повністю припинилася, потрібно скоротити об'єм їжі, яку згодовують суці, до звичайної кількості, яке вона отримувала до пологів, а головне - скоротити кількість рідини в ньому.

Тема: ВПЛИВ НОРМОВАНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ЗДОРОВ'Я ПОТОМСТВА

Виношування цуценят і їх годування – найвідповідальніший період в житті собаки. А на власників лягає обов'язок забезпечити її доглядом і правильним харчуванням. Підхід до організації харчування після в'язки або пологів не повинен змінюватися радикально, не варто в цей період переходити з натуралки на готові корми та навпаки. А перехід від базового готового раціону до спеціалізованого повинен здійснюватися протягом тижня.

Для забезпечення якісного харчування потрібні корми класу супер-преміум, такі як Optimeal. Раціони для вагітних і годуючих –

краще рішення, вони збалансовані з урахуванням нової потреби в білках, калоріях, збагачені кальцієм і іншими мінералами, вітамінами. Спеціалізований корм для вагітних можна замінити раціоном для цуценят. Хороше самопочуття мами та потомства, динаміка ваги у відповідності до норм – кращий показник того, що харчування організовано правильно.

Основні помилки при годівлі собак

Спеціальні дієтологи давно й успішно вирішують проблеми годівлі домашніх тварин. Розроблено спеціальні корми з вітамінами і багатьма іншими дуже корисними і життєво важливими компонентами, необхідні нашим чотириногим друзям. Всі основні питання в цій області вже давно науково обгрунтовані і практично випробувані. І все ж помиляються при годуванні не тільки цуценят, але й дорослих собак.

Помилки в годівлі – роблять собак нездоровими

Найчастіше наші помилки викликані незнанням потреб в годівлі і нормах денного раціону для нормального розвитку тварини, а також недотриманням режиму годування і, як правило, перегодовування собаки. Головне і найстрашніше зло, - це годування собак продуктами, які власники вважають для себе, людей, смачненькими. Дають і цукор, і сіль більше ніж потрібно, навіть сервелат і салямі. А чи потрібно то собаці?

Якщо ви вирішили погубити своє цуценя, то повірте, Ви на правильному шляху. А вже саме шкідливе для щеняти - це кістки. Кістки малюкові можна давати до тих пір, поки у нього не сформувалася зубна система.

Фізичні навантаження і раціон годівлі: ситий або голодний?

Основне правило, яке повинен знати собаківник - добова норма годівлі знаходиться в прямій залежності від кількості фізичного навантаження, яку собака витратила за цей час. При підвищених навантаженнях обсяг корму трохи збільшується, при зниженій (пес більше відпочиває або спить, менше гуляє) - трохи зменшується в порівнянні зі звичайним денним раціоном.

Основний показник правильної годівлі - нормальна вгодованість собаки при добре розвиненій мускулатурі. Якщо ваш вихованець здоровий і йому не властива підвищена активність до їжі (жадібність), що зустрічається досить рідко, то він спокійно відходить від своєї спорожнілій миски. Якщо ж пес продовжує вилизувати ("ганяти") миску (може навіть вам її притягти) - значить, йому не вистачило корму.

Вам завжди необхідно пам'ятати:

Дорослу собаку годують двічі на день: вранці і ввечері.

Миску прибирають через 10-15 хвилин після початку годування незалежно від того, спорожніла вона або наповнена.

Свіжа питна вода повинна стояти постійно, особливо при годуванні сухими кормами.

Худий чи вгодований?

Якщо собака худне, то після ради з ветеринарним лікарем про стан її здоров'я загальний обсяг їжі необхідно трохи збільшити.

Нормальна вгодованість собаки перевіряється наступним чином. У тому місці, де у собаки починається круп, моклоки повинні вільно промацуватися, але візуально не виділятися. В іншому випадку у собаки з'явиться зайвий жир.

Малюнок 1. Схема вгодваності собак.

Ожиріння веде до порушення роботи серця і до скорочення життя вашого улюбленця. Пам'ятайте: тільки власники самі або продовжують, або скорочують їм життя. Порадьтеся з кінологом і, якщо собака здорова, але мало рухається - погуляйте з нею побільше. Собаки не даремно виводять на прогулянку господарів.

На малюнку 1 вказано як можна оглянути візуально вгодовуваність собак від найхудішої тварини із явною дистрофією до ожиріння.

Тема: ОСНОВНІ АСПЕКТИ І ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ СОБАК

Зміст

- Особливості травлення собак
- Потреба в різних поживних речовинах і особливості їх засвоєння
- Способи організації годівлі собаки

1. Натуральна годівля
 2. Готові корми
 3. Змішане харчування
- Правила та тонкощі годівлі собак
 - Особливості годівлі окремих категорій собак
 - Організація годівлі собак вимагає індивідуального підходу

Собаки походять від вовків, хижаків, тому потребують м'яса. Крім тваринних протеїнів їм необхідні вуглеводи та жири, але співвідношення цих поживних речовин в раціоні має бути правильним. Порушення оптимального балансу рослинної та тваринної їжі, білків, жирів і вуглеводів тягне за собою проблеми зі здоров'ям. Виробники якісних промислових кормів це враховують, а ось при домашньому харчуванні порушення зустрічаються значно частіше.

Особливості травлення собак

Травна система собак значною мірою відрізняється від людської, тому їм потрібен особливий раціон. Головний фактор, який визначає привабливість їжі для собак – її запах, вони розрізняють найтонші відтінки. Смакові відчуття у них значно бідніші, сосочків, які розпізнають смак, на язиці собаки приблизно в 5 разів менше, ніж у людини. Також вихованці байдужі до зовнішнього вигляду їжі, її кольору. Інші особливості травлення собак:

- ШКТ швидко розщеплює їжу та засвоює поживні речовини;
- у слині немає ферменту амілази, який розщеплює їжу, зате концентрація травних ферментів в шлунку, як і кислотність шлункового соку, підвищені. Тому основний процес перетравлення здійснюється в шлунку;

- відсутні ферменти, які розщеплюють швидкі вуглеводи та рослинну клітковину.

У собак дуже потужна перистальтика. У нормі у них формується щільний, майже сухий кал, який виводиться за допомогою жироподібного секрету параанальних залоз. Один з наслідків неправильного харчування – утворення м'яких калових мас, це порушення веде до застою секрету в параанальних залозах і їх запалення.

Потреба в різних поживних речовинах і особливості їх засвоєння

Основу раціону собаки повинні складати білки, переважно тваринного походження. Протеїни, з яких складається м'язова тканина (м'ясна м'якоть) і субпродукти, засвоюються організмом на 90-95%, в той час як рослинні – всього на 40-60%. Причому засвоєння рослинного білка можливе тільки після обробки продуктів, в результаті якої руйнується клітинна оболонка. Організм собаки не може самостійно витягти поживні речовини з рослинної їжі через повну відсутність ферментів, які розщеплюють клітковину. Надмір в раціоні рослинних продуктів, які погано перетравлюються, призводить до процесів бродіння та гниття в шлунку. В результаті запалюються

слизові оболонки, гине корисна мікрофлора, створюються сприятливі умови для розмноження паразитів.

Хронічний дефіцит білків в раціоні веде не тільки до виснаження, м'язової дистрофії. Слабшає імунна система, відбуваються збої в роботі залоз внутрішньої секреції.

Тваринні жири беруть участь в регуляції теплообміну, їх дефіцит в раціоні призводить до нецільового використання білків. Замість будівництва м'язової тканини організм починає витрачати їх на підтримку нормальної температури тіла. Травна система собаки відмінно пристосована до перетравлення жирів, особливо яловичого та курячого, вони засвоюються практично стовідсотково, але жир повинен бути свіжим, не прогірклим. Для дорослих собак з помірною активністю потреба в тваринних жирах становить 1-1,5 г на 1 кг маси тіла.

Що стосується рослинних жирів, їх собаки практично не засвоюють, але в раціоні рослинні олії повинні бути присутніми як джерело жиророзчинних вітамінів і омега-кислот. Крім тваринних жирів і рослинних олій собакам необхідний риб'ячий жир.

Вуглеводи для собак також важливі, це джерело енергії, але їх надлишок створює навантаження на печінку та підшлункову залозу, веде до ожиріння.

Більшість вітамінів в організмі собак не синтезується, вони повинні надходити з їжею або у вигляді підгодівлі. Також собакам необхідні мінерали. Але надлишок мінералів і гіпервітаміноз не менш небезпечні для здоров'я, ніж дефіцит цих речовин.

Способи організації харчування собаки

Розрізняють 3 варіанти харчування:

- домашньою їжею (натуральний раціон);
- готовими промисловими кормами, сухими та вологими;
- змішане (натуральні продукти та готові корми).

Натуральне харчування

При годуванні їжею, приготовленої в домашніх умовах, піклуватися про те, щоб раціон був повноцінним і збалансованим, доводиться власнику.

Раціон дорослих собак помірної активності повинен мінімум наполовину складатися з м'ясних і рибних продуктів. 2-3 рази на тиждень м'ясо рекомендується замінювати рибою, 1 раз давати субпродукти, причому збільшувати порцію приблизно в 1,5 рази в порівнянні з м'ясом, оскільки їх поживна цінність нижче. Тільки тваринною їжею собак годувати не можна, надлишок тваринного білка піддає нирки надмірному навантаженню. У раціоні також повинні бути присутніми:

- зварені на м'ясному, кістковому бульйоні розсипчасті каші з круп, джерело вуглеводів і рослинних білків – 20-30%;
- багаті на білок кисломолочні продукти – 20%;
- яйця, 1-3 на тиждень;

- овочі та несолодкі фрукти, трохи зелені – допоміжне джерело вуглеводів, в тому числі клітковини, а також вітамінів – 5-10%. Їх потрібно подрібнювати та додавати до основної їжі, найкраще в сирому вигляді, можна протушкувати.

Як правило, натуральний раціон не забезпечує тварину необхідним набором вітамінів і мінералів, тому його необхідно доповнювати підгодовлюю.

Готові корми

Цей спосіб організації харчування є оптимальним за умови покупки якісних кормів не нижче преміум класу та підбору раціону, який підходить конкретному собаці (не викликає алергії, розладів травлення):

- раціони збалансовані фахівцями;
- сировина проходить обробку, яка підвищує засвоюваність поживних речовин;
- якісні корми збагачені всіма необхідними вітамінами та мінералами в потрібних кількостях і пропорціях, немає необхідності в підгодовлі;
- можна підібрати раціони для собак різних порід, віку, рівня активності, з особливими потребами;
- господарі позбавлені клопоту з приготуванням їжі для собак.

Оскільки всі собаки, на відміну від кішок, охоче п'ють воду, їх можна годувати тільки сухим кормом або періодично давати вологий. Годування виключно вологим кормом обходиться дуже дорого, тому практикується зрідка.

Змішане харчування

Дуже багато господарів вибирають саме цей варіант, причому безсистемно чергують домашню їжу з готовими кормами, іноді навіть змішують їх в одне годування, що категорично неприпустимо. Взагалі ветеринарні фахівці рекомендують вибрати один варіант харчування, або натуралка, або промислові корми. Вони по-різному перетравлюються, тому при змішаному харчуванні травній системі доводиться постійно перебудовуватися. А якщо дати сухий і натуральний корм в один захід, перший майже не засвоїться, а другий затримається в шлунку та викличе процеси бродіння. Також змішаний раціон практично нереально правильно збалансувати. Власникам, які з будь-яких причин не можуть відмовитися від змішаного харчування, слід пам'ятати:

- таке харчування відносно безпечне для здорових, молодих, активних собак середніх і великих порід, але протипоказано мініатюрним породам, літнім тваринам, собакам зі схильністю до захворювань травної та сечовидільної системи, ожиріння;
- потрібно дотримуватися системи, наприклад, давати натуральну їжу вранці, а готовий корм – ввечері, витримувати між такими годуваннями інтервал;
- сухий корм можна доповнювати м'ясом, кисломолочними продуктами, овочами, яйцями, але не кашами;

- не варто годувати м'ясом собак, які отримують корми холістік, це веде до перенасичення організму білками.

Тема: ПРАВИЛА ТА ТОНКОЩІ ЖИВЛЕННЯ СОБАК

Предки собак – вовки – полюють зграєю та конкурують за здобич. У собаках на генетичному рівні закладено прагнення їсти швидко та з'їдати якомога більше. Щоб не перегодувати собаку, йому потрібно давати їжу строго по годинах і прибирати миску через 10-15 хвилин – цього часу вихованцеві достатньо, щоб насититися. Здоровий та небалуваний собака зазвичай з'їдає порцію без залишку, якщо їжа якісна. Якщо він не доторкнувся до їжі або годування було пропущене з іншої причини, давати подвійну порцію наступного разу не слід. Зменшити порцію варто, якщо вихованець починає набирати вагу понад норму. Якщо він все з'їдає, вилизує миску та продовжує шукати їжу, підбирає з підлоги крихти, має сенс наступного разу збільшити порцію. Але не потрібно давати добавку відразу ж, інакше собака звикне випрошувати їжу. Годувати собаку насильно не можна, тривала відмова від їжі – привід приділити пильну увагу здоров'ю вихованця.

Важливі моменти в годівлі собак:

1. Надмірно холодна або гаряча їжа провокує розлади травлення. Тому будь-яка їжа (крім сухого корму) повинна мати температуру 30-35°.

2. Сіль, спеції, солодощі, копченості, смажена їжа шкідливі для собак, їх не можна годувати ні недоїдками, ні делікатесами з людського столу.

3. Вихованець повинен мати постійний доступ до чистої свіжої води, краще бутильованої, водопровідну необхідно фільтрувати або давати відстоятися. Але не можна дозволяти собаці пити, якщо він захекався, розпалився, відчуває емоційне збудження. Від годування в таких ситуаціях теж необхідно тимчасово утриматися.

4. При годівлі собак потрібно дотримуватися системи, харчування має бути збалансованим, але не особливо різноманітним. Найкраще давати той самий корм, при натуральному харчуванні використовувати 2, максимум 3 сорти м'яса, без необхідності не вводити нові продукти, корми.

5. Кістки (великі сирі яловичі мосли) необхідні собакам для щелеп і зубів, але не мають поживної цінності. Їх можна замінити спеціальними жувальними ласощами. Варені кістки засмічують шлунок, осколки трубчастих можуть поранити травний тракт, їх давати взагалі не можна. Можна в невеликих кількостях згодовувати собакам хрящі та курячі шиї з м'якими кісточками.

6. В кінці дня потреба в їжі у собак вища, ніж зранку. При дворазовому годуванні вихованець повинен отримувати 40% загальної добової норми їжі на сніданок, 60% на вечерю. Оптимальне співвідношення обсягу порцій при 3-разовому харчуванні – 20/40/40%, при 4-разовому – 25/20/20/35%.

7. Не рекомендується вигулювати собаку відразу ж після годівлі, краще витримати 1,5-2 години. Також після їжі неприпустимі

активні ігри. Після фізичного навантаження необхідно компенсувати енерговитрати, але потрібно, щоб спочатку собака заспокоїлася і відпочила, для цього потрібно не менше години. Невеликі порції ласощів на один укус, які вихованець отримує в процесі дресирування, годуванням не вважаються.

Особливості харчування окремих категорій собак

Цуценят потрібно годувати частіше, невеликими порціями. Кількість годувань поступово скорочується, від 5-6 разів для цуценят 1-2 місяців, до 2 для однорічних. Цуценят порід, які швидко дозрівають, можна переводити на 2-разове харчування вже в 9 місяців. Літніх собак знову переводять на 3-4 разове харчування, аналогічний режим потрібен вагітним і годуючим.

Для різних вікових категорій крім режиму харчування різниться його якісний склад. У раціоні цуценят, вагітних і годуючих самок, активних собак (службових, спортивних) м'ясні продукти, риба повинні становити $\frac{2}{3}$ (для інших категорій – $\frac{1}{2}$). Потреба в жирах у них вдвічі вище. Літнім вихованцям, навпаки, потрібно менше жирів, білків, калорій, вміст мінеральних солей в їжі також необхідно скоротити. Собаки поважного віку нерідко страждають від втрати зубів. Для них потрібно подрібнювати натуральну їжу, розводити до напіврідкої консистенції, розмочувати сухий корм.

Для спортивних, мисливських собак в період активних навантажень необхідно підвищувати добову норму калорій в 1,5 рази, можна вводити додаткове годування. Це ж правило застосовується в холодний сезон щодо собак, які живуть на вулиці.

Собакам мініатюрних порід необхідне більш часте годування, ніж їх крупним одноліткам. Зазвичай добова норма ділиться на 3 порції, при схильності до ожиріння – на 4, причому найбільшою повинна бути не вечірня, а денна порція. Також їм складно розривати великі шматки м'яса, тому його рекомендується подрібнювати, овочі перетирати в пюре. У мініатюрних порід вище потреба в білках, вони особливо схильні до стоматологічних проблем, тому солодощі, шкідливі для собак взагалі, для них особливо небезпечні. У собак великих і гігантських порід інша проблема – високе навантаження на суглоби, їм необхідні добавки хондропротекторів (хондроїтин, глюкозамін), підвищений вміст хрящів в натуральному раціоні.

Хворим і схильним до певних захворювань собакам необхідна ветеринарна дієта, найкраще купувати для них спеціалізований корм.

Організація харчування собак: індивідуальний підхід

Раціон собак повинен містити багато білків тваринного походження, достатню кількість вуглеводів і жирів, а головне – бути збалансованим, причому з урахуванням потреб конкретної тварини. Ці

потреби залежать від віку, породи, стану здоров'я, фізіологічних особливостей організму. Також потрібно враховувати можливість індивідуальної непереносимості та алергії на окремі компоненти. Часто далеко не з першого разу вдається розробити натуральний раціон або підібрати готовий корм, який в повній мірі відповідає потребам конкретного собаки. Але годувати вихованця чим заманеться не можна, адже від правильного харчування залежить його здоров'я.

Тема:ГОДІВЛЯ МОЛОДНЯКУ СОБАК

- Харчування цуценят.
- Чим можна годувати новонароджених цуценят.
- Чим годувати цуценя після 3 місяців життя.

Харчування цуценят

Перші місяці життя травна система щеняти проходить етап становлення. Правильне харчування у цей період є фундаментом здоров'я собаки. Збалансований раціон дозволяє в майбутньому уникнути проблем з травною системою, імунітетом, кістками, зубами, поставою і, навіть із характером.

Як же годувати цуценя? Під балансом у харчуванні розуміється не лише набір поживних речовин та вітамінів. Сюди входять:

- режим харчування та інтервали між прийомами;
- дробове харчування;
- розмір порції;
- різноманіття продуктів чи підбір спеціального корму;

- заборона на смаколики;
- температура їжі має бути кімнатною;
- зручна миска на зручній висоті для цуценяти.

Чим годувати новонароджених цуценят.

Новонароджене цуценя повинно харчуватися материнським молоком.

З 3-4 тижня життя можна знайомити щеня з іншою їжею і вводити прикорм. Їжа повинна бути свіжою та підігрітою до температури 39-40°. Першим прикормом може слугувати нежирний фарш, творог, рідка каша. Новий продукт вводиться один раз на дві доби. При цьому слідкуйте за самопочуттям цуценяти. Якщо з'явилась блювота чи пронос, тимчасово виключіть цей продукт. Повернетесь до нього пізніше.

У віці 6-8 тижнів щеня відлучають від материнського молока. В цей період воно має з'їдати достатню добову кількість їжі.

Через певні обставини виникає питання чим годувати новонароджене цуценя, що залишилося без матері. У такому випадку перші 3 тижні його життя необхідно годувати спеціальною молочною сумішшю для цуценят. Її можна придбати у магазинах та ветаптеці. Годувати згідно з інструкцією на пакуванні. Замінювати її на цільне молоко не можна. Останнє викликає проблеми з травленням.

Чим годувати цуценя після 3 місяців життя.

Більшість ветеринарів схиляється до думки, що перші три місяці життя цуценя має знаходитися на натуральному харчуванні. Після 3-х місяців можна поступово переводити на готовий корм, якщо ви обрали цей тип харчування.

Раціон цуценяти повинен складатися з нежирного м'яса, яєць, кисломолочних виробів (переважно творог), пісної риби, каш, овочів, зелені та фруктів. При цьому 50% раціону мають становити білкові продукти, 40% – каші, останні 10% доповнюються овочами, зеленню та фруктами. Жирні, смажені, мариновані продукти та солодощі шкодять здоров'ю.

Організм щеняти, що росте має відмінний апетит. Нерідко у цей час трапляються переїдання. Якщо цуценя не одужало порцію, варто зменшити її. Малюк поки що не вміє контролювати свій апетит. Не можна підгодовувати смаколикамі між прийомами їжі та залишати їжу у вільному доступі. Оптимальна добова норма їжі повинна становити 5% від маси щеняти.

Кількість прийомів їжі напряму пов'язана із віком. Двомісячне цуценя має їсти 6 разів на день. У віці 3-4 місяців – 5 разів, кожні 4 години. 4-6-місячне собача годують 3 рази на добу. По досягненню півроку цуценяті достатньо харчуватися тричі на добу. Ближче до року можна переводити собаку на дворазове харчування.

Цуценятам великих порід, таким як кавказька вівчарка, мастиф, дог, ньюфаундленд, сенбернар, німецька вівчарка та інші, рекомендується додатково давати кальцій з вітаміном Д, риб'ячий жир.

Правильне харчування для собаки

Правильне харчування для собаки це один із ключових факторів його здоров'я. Їжа має бути не лише смачною. В першу чергу вона покликана задовольнити фізіологічні потреби тварини. У кожного собаки вони індивідуальні та залежать від породи, віку, робітничих навантажень, місця проживання та пори року. Правильний раціон

повинен включати тваринну та рослинну їжу, білки, жири, вуглеводи, мікро- та макроелементи, вітаміни.

Як же правильно годувати собаку? Дорослий, здоровий пес харчується двічі на день – зранку та ввечері. Краще годувати після прогулянки. 1-2 рази на місяць варто робити розвантажувальні дні та значно урізати калорійність їжі. Але зазвичай собака сам відчуває в цьому потребу. Тож не дивуйтеся, якщо протягом доби у собаки відсутній апетит, якщо при цьому він виглядає абсолютно здоровим та залишається активним.

Дізнатися чи достатня порція досить просто. Покладіть у миску звичайну кількість їжі. Якщо через 15 хвилин їжа ще лишилась, то порція зavelика. Якщо їжа закінчилася, а пес продовжує вилизувати миску, значить порція була замалою.

Забезпечте постійний доступ собаки до свіжої питної води. Особливо актуально якщо пес знаходиться на промисловому кормі.

Ні в якому разі не можна підгодовувати собаку смаколиками між основними прийомами їжі. Таким чином ви псуєте режим харчування та водночас характер улюбленця.

Собака, що споживає готовий корм, у достатній мірі отримує всі необхідні поживні речовини. Тим собаківникам, що вирішили харчувати улюбленця натуральною їжею, варто докласти зусиль аби задовольнити потребу у збалансованому харчуванні. Близько 2/3 загального раціону мають становити продукти тваринного походження. І одна третина лишається для рослинної їжі.

Якими ж продуктами правильно годувати собаку:

- м'ясо – яловичина, кролятина, пісна курятина, індик у сирому попередньо перемороженому вигляді або відварене. Свинина заборонена, бо слугує джерелом паразитів.
- субпродукти та яловичий рубець – не частіше одного разу на тиждень.
- морська пісна риба без кісток – можна у сирому вигляді, попередньо переморожуючи. Не частіше одного разу на тиждень.
- кисломолочні продукти – творог, кефір, натуральний йогурт, простокваша. Цільне молоко не засвоюється організмом дорослого собаки.
- злакові – якими ж кашами можна годувати собаку? Перевага віддається рисовій, гречаній, ячмінній, вівсяній. Кашу можна варити на воді чи бульйоні. Додавати до неї м'ясо, рибу, овочі.
- висівки – джерело клітковини. Можна додавати до м'яса чи кисломолочних виробів.
- олія – оливкова, лляна, кабакова. Додається до рослинної їжі.
- овочі та зелень – морква, огірок, кабак, кабачок, буряк, капуста, петрушка, салат, кріп. У сирому чи тушкованому вигляді, подрібнюють і додають до м'яса чи каші.
- яйця – курячі чи перепелині, 2-3 рази на тиждень.
- кістки – епіфіти та так звані цукрові кістки. Трубочасті кістки знаходяться під заборноюю. Кістки можна давати у сирому вигляді чи варити бульйон. Можна лише собакам, що не мають проблем зі шлунково-кишковим трактом.

- вітаміни, пробіотики – призначаються виключно ветеринаром.

Варто нагадати, що вся їжа повинна бути свіжою та якісною. Є окремі рекомендації, що стосуються породи собаки.

Їжа при отруєнні та після нього

Якщо відбулося отруєння собаки, важливо дотримуватися спеціальної дієти. Вона є гарантією найшвидшого одужання. Спожита в цей період їжа повинна легко засвоюватися та бути поживною. Рекомендується годувати часто і невеликими порціями.

Перші 24 години взагалі не варто годувати улюбленця. А от поїти свіжою водою вкрай важливо. Лише через добу можна пропонувати їжу. Почати харчування варто з рисового відвару. Після того як у собаки з'являться ознаки апетиту, можна дати розварений рис на воді чи курячому бульйоні. Поступово вводиться проварене та подрібнене куряче чи яловиче м'ясо. Пізніше – відварене філе риби нежирного сорту. Дієта після отруєння обов'язково повинна містити кефір.

Через декілька днів можна поступово повертатися до звичного раціону харчування.

Після отруєння під абсолютною заборонаю знаходяться солодощі, молоко, фрукти. Якщо отруєння харчове, то варто виключити із раціону продукт, що його викликав.

Тема:ЗАБОРОНЕНІ ТА НЕБАЖАНІ КОРМИ ДЛЯ СОБАК

Зміст

- Харчові табу для собак
 1. Шоколад, какао, кава, чай
 2. Горіхи
 3. Цибуля та часник
 4. Спеції і сіль
 5. Копченості, ковбасні вироби, жирні м'ясні обрізки, смалець,

шкварки

6. Авокадо
7. Гриби
8. Солодощі
9. Хлібопекарські дріжджі та дріжджова випічка
10. Кості
11. Інші шкідливі продукти
- **Які продукти собакам потрібно давати з обережністю**
 1. М'ясо і риба
 2. Овочі, фрукти, зелень
 3. Молочні продукти
 4. Крупи, зернові, бобові, борошняне
- Кілька порад по харчуванню собак

До собаки часто ставляться як до члена сім'ї та щедро діляться з ним їжею, що приготована для всіх – супами та борщами, кашами та макаронами, овочевими рагу та смаженою картоплею. Нерідко вихованців балують продуктами, які за людськими мірками є делікатесами – копченою ковбасою, шоколадними цукерками, екзотичними фруктами. Якщо повсякденна їжа з людського столу слабо відповідає потребам собак і некорисна для них, то серед делікатесів можуть зустрітися продукти, які для собачого організму дуже небезпечні. Тому господарям, які вважають за краще годувати вихованця домашньою їжею, потрібно вивчити список продуктів, заборонених і небажаних для собак.

Харчові табу для собак

Ряд продуктів, безпечних і корисних для людського організму, представляє серйозну загрозу для собак. Їх краще не включати в раціон навіть в мінімальних кількостях.

Шоколад, какао, кава, чай

Какао та всі продукти на його основі містять теобромін, а кава та чай – кофеїн. Ці алкалоїди для собак високотоксичні, є сильними алергенами, надають небезпечний вплив на нервову, серцево-судинну систему. Навіть в помірних кількостях вони провокують неспокійну поведінку, гіперактивність, тахікардію, виражені алергічні реакції, розлади травлення (блювоту, діарею), мають сечогінний ефект. Більш небезпечні наслідки вживання продуктів і напоїв з цими алкалоїдами – тремор, судоми типу епілептичних, кома. 7 г чорного шоколаду на 1 кг ваги собаки – смертельно небезпечна доза, молочний шоколад менш токсичний, але теж шкідливий.

Горіхи

Горіхи багаті на корисні мікроелементи, але в силу особливостей травної системи собак вони практично не засвоюються, шкоди від горіхів більше, ніж користі. Мигдаль, кешью, кедрові горішки, їстівний каштан, арахіс (якщо у собаки на нього немає алергії) допустимо давати як ласощі по пару ядер не частіше 3 разів на тиждень, інакше легко спровокувати ожиріння. Присутність в раціоні собаки волоських і лісових горіхів, фісташок, макадамії, солодких жолудів вкрай небажана. Також слід врахувати, що старі, згірклі горіхи, що залежалися, небезпечні, оскільки в них накопичуються отруйні речовини. Концентрація достатня, щоб викликати важке отруєння у собаки, особливо мініатюрної.

Цибуля та часник

Ці популярні овочі з гострим смаком і вираженим запахом – невід'ємний інгредієнт безлічі страв. Але давати їх собакам в будь-якому вигляді вкрай небажано через високу концентрацію дисульфідів і сульфоксидів. Ці речовини порушують процеси кровотворення, руйнують еритроцити, тому цибуля та часник можуть спровокувати у собак анемію, причому цибуля значно більш небезпечна. Часник загрози для кровотворення не становить, якщо в тиждень згодовувати 1-2 зубчики, але навіть такої кількості достатньо для подразнення слизової шлунку та погіршення нюху.

Спеції і сіль

З цієї ж причини до їжі для собак не можна додавати будь-які гострі спеції. Вони можуть спровокувати розвиток гастриту та навіть виразки, знизити гостроту нюху. Крім того, прянощі стимулюють апетит, а це загрожує переїданням і ожирінням.

Що стосується солі, повністю виключати її з раціону собак не слід, вона необхідна для підтримки водно-електролітного балансу. Але потреба в солі у собак набагато нижча, ніж у людей. Їжа повинна бути ледь солоною, використовувати можна тільки крупну, краще йодовану сіль. Її надлишок веде до порушення балансу електролітів, шкідливий для серця та сечовидільної системи.

Копченості, ковбасні вироби, жирні м'ясні обрізки, смалець, шкварки

М'ясні делікатеси відрізняються високим вмістом жирів, солі та спецій. Незважаючи на привабливий смак, вони шкідливі для здоров'я собак і людей, причому травній системі собак з таким навантаженням впоратися набагато складніше. Ковбасні вироби високої жирності, а також жирне м'ясо й особливо жир, який пройшов термічну обробку, перевантажують підшлункову залозу, можуть спровокувати напад гострого панкреатиту. Регулярне годування такими продуктами загрожує розвитком хронічного панкреатиту й ожиріння.

Авокадо

Екзотичний фрукт містить **персин**, речовину, яка у собак викликає інтоксикацію, блювоту та діарею, серцеву недостатність. Максимально високим вмістом персина відрізняється кісточка авокадо, друга небезпека в тому, що вона може перекрити травний тракт, викликати асфіксію або кишкову непрохідність.

Гриби

Продукт, дуже важкий для перетравлення за рахунок вмісту хітину, нерідко токсичний (вбирає шкідливі речовини з ґрунту, повітря). При додаванні в раціон собаки грибів печінка та підшлункова залоза піддаються надмірному навантаженню, при регулярному годуванні ними порушується вироблення травних ферментів, це веде до хронічних гастроентерологічних захворювань. Ще одна небезпека – собака, якого вдома годували їстівними грибами, на прогулянці може з'їсти отруйний. Краще, якщо вихованець взагалі не буде сприймати гриби як їжу.

Солодоці

Цукор, цукерки та інші кондитерські вироби шкідливі для зубів, можуть привести до діабету й ожиріння. Вуглеводний обмін у собак протікає повільніше, ніж у людей, інсуліну в організмі виробляється менше, а зубна емаль більш вразлива, тому ризику вище. Підсолоджувач ксиліт особливо небезпечний, навіть в малих дозах може спровокувати судому, блювоту, розвиток печінкової недостатності внаслідок різкого зниження концентрації цукру в крові собаки. Морозиво входить в список заборонених продуктів не тільки через вміст цукру, але й через лактозу (її непереносимість – поширене явище). Сучасні ласощі зазвичай містять безліч хімічних добавок,

барвників, ароматизаторів, рослинні жири, в тому числі пальмову олію, які собаками дуже погано засвоюються.

Хлібопекарські дріжджі та дріжджова випічка

Пекарські дріжджі (не плутати з пивними, джерелом вітамінів і пребіотиків) провокують бродіння в шлунково-кишковому тракті, метеоризм, таку саме реакцію викликає свіжий хліб. Хлібобулочні вироби з борошна тонкого помелу, а також здоба шкідливі ще й як джерело вуглеводів, що ведуть до набору ваги. Пшеничне борошно, як правило, містить глютен, який дуже часто викликає у тварин харчову непереносимість.

Кістки

Як не дивно, продукт, який прийнято вважати головною собачою їжею, входить до переліку шкідливих для собак. Категорично заборонені:

- трубчасті кістки птахів – їх гострі краї можуть поранити стравохід, шлунково-кишковий тракт;
- тонкі гострі кісточки з риби – кістка може застрягти у глотці, травмувати органи травлення;
- варені кістки – не містять корисних речовин, є шлаком, дуже погано перетравлюються, забивають шлунок, можуть призвести до

непрохідності кишківника, легко розколюються з утворенням гострих уламків.

Інші шкідливі продукти

Для собак небезпечні:

- виноград і родзинки – провокують здуття кишківника, у більшості тварин викликають ниркову недостатність;
- персики, хурма, слива, айва – зазвичай провокують розлади шлунку, діарею;
- цитрусові, ківі, ананаси – подразнюють слизову шлунку, часто є алергенами;
- щавель, ревінь – багаті на оксалати, солі, які провокують сечокам'яну хворобу;
- гранат – через кісточки може викликати кишкову непрохідність;
- сира картопля, особливо проросла та позеленіла – містить отруйний алкалоїд соланін;
- кукурудза в цілих качанах (може викликати кишкову непрохідність) і консервована (зовсім не перетравлюється, містить багато цукру та консервантів);
- наваристий бульйон – містить багато жирів, екстрактивних речовин, які подразнюють печінку та шлунок;
- магазинний фарш – занадто жирний, часто готується з несвіжого м'яса, може містити консерванти. Крім того, при поїданні фаршу щелепні м'язи не навантажуються, а зуби не очищаються від нальоту;

- смажена їжа – відрізняється високим вмістом шкідливих жирів, які перевантажують печінку та підшлункову, холестерину, канцерогенів;
- будь-які соління, маринади, консерви для людей;
- фаст-фуд, соуси та снеки для людей;
- газовані напої.

Також не можна давати собакам прострочені продукти, зіпсовану, запліснявілу їжу, яка містить чимало небезпечних токсинів і може спровокувати важке харчове отруєння. Повне табу накладається на алкоголь будь-якої міцності, тютюн, наркотичні речовини. Призначені для людей вітаміни, вітамінно-мінеральні комплекси, особливо препарати заліза, для собак також токсичні. Нарешті, не варто на постійній основі давати собакам корм для кішок, він збалансований під інші потреби.

Які продукти собакам потрібно давати з обережністю

Є чимало продуктів, на які категорична заборона не поширюється, але діє ряд умов і обмежень. Увійшли в цей список і продукти, які часто викликають індивідуальну харчову непереносимість і алергічні реакції, але для деяких собак безпечні.

М'ясо і риба

Собаці на домашньому харчуванні сире м'ясо давати можна та потрібно, оскільки саме ця форма для псових природна, а термічна

обробка веде до руйнування багатьох поживних речовин. Але потрібно дотримуватися таких правил:

- м'ясо повинно пройти ветеринарно-санітарний контроль на відсутність збудників небезпечних захворювань;
- для знищення паразитів його необхідно проморозити;
- свинину давати можна, але нежирну;
- при інтенсивних навантаженнях і в холодний сезон допустимо давати більш жирне м'ясо, потроху свіжого сала;
- м'ясо з плівками, сухожиллями, хрящами для собак краще чистої м'якоті.

Також собакам можна потроху давати сирі кістки з м'ясом – яловичі мосли, хребці та лопатки, курячі шийки, лапи та голови (кігті та дзьоби обрізати), а також м'які хрящі.

Риба безпечна та корисна, якщо давати:

- морську;
- без луски, кісток, зябер і нутрощів;
- в сирому вигляді;
- до 2 разів на тиждень.

У річковій і озерній рибі багато дрібних кісток, вона зазвичай заражена солітером. При частому годуванні рибою порушується засвоєння вітамінів В та заліза.

Овочі, фрукти, зелень

Відварну картоплю давати можна активним і енергійним собакам, при малорухливому способі життя цей багатий вуглеводами коренеплід може викликати ожиріння. Також потрібно враховувати особливості

організму, картопля протипоказана при схильності до діабету, у деяких собак викликає діарею.

Білокачанну капусту можна давати тільки відварну та потроху, щоб уникнути здуття, газоутворення в кишківнику. Броколі містить ізоціонат, який смертельно отруйний для собак. Але реальна загроза отруєння виникає, тільки якщо щодня годувати вихованця цією капустою та відмовитися від усіх інших овочів.

Також слід врахувати:

- огірки для собак безпечні, але при перегодовуванні провокують діарею;
- редис добре стимулює перистальтику, але при проблемах із ШКТ протипоказаний, оскільки сильно подразнює слизову;
- помідори у великих кількостях небезпечні, в помірних корисні. Скибочка-друга стиглого помідора в сирому або припущеному вигляді – хороші ласощі;
- баклажани можна давати тільки після термічної обробки собакам зі здоровими нирками, які нормально переносять цей овоч;
- буряк корисний для травлення, але у окремих собак викликає здуття, діарею, не рекомендований при світлому забарвленні шерсті.

Для більшості собак підходить будь-яка зелень, крім щавлю та листя ревеню. При хворобах нирок і вагітності не рекомендована петрушка. Шпинат містить оксалати, селера – грубі волокна, які покращують перистальтику, але погано перетравлюються. Ці листові овочі гарні в міру.

Фруктами (за винятком перерахованих вище, кислих і дуже солодких) собак годувати можна, але потроху, якщо вони не

викликають розлади стільця і алергії. Кісточки, зернятка яблук обов'язково потрібно видаляти, вони засмічують шлунок і містять токсичні речовини.

Молочні продукти

Свіже молоко у більшості дорослих собак викликає розлад шлунку й алергію, оскільки з віком в організмі припиняється вироблення ферменту, необхідного для його перетравлення (розщеплення лактози). Але при відсутності індивідуальної непереносимості молоко давати можна. Кисломолочні продукти помірної жирності засвоюються значно краще, але бажано вибирати домашній сир і сметану без консервантів, а йогурт давати тільки натуральний, несолодкий. Несолоний, не дуже жирний твердий сир – відмінні ласощі, але у великих кількостях його собакам не дають.

Крупи, зернові, бобові, борошняні вироби

З круп собаки найкраще засвоюють рис, гречку, непогано – вівсянку. Будь-які крупи з пшениці, в тому числі булгур, перлову, манну, пшоно рекомендується виключити з меню. Бобові, кукурудза провокують здуття живота, метеоризм. Ці продукти (особливо кукурудза) часто містяться в готових кормах, але в переробленому

вигляді, тому краще засвоюються. Годувати ними собак в домашніх умовах не рекомендується.

Макарони – невідповідна для собак їжа, їх можна потроху давати тільки тваринам, яким необхідно набрати вагу. У раціоні цей продукт повинен становити не більше 5% від загальної кількості рослинної їжі, причому слід вибирати макарони з твердих сортів пшениці.

Також собакам можна в невеликих кількостях давати підсушений хліб з борошна грубого помелу та несолодке сухе печиво типу галети, а краще купувати спеціальне печиво для собак.

ВИСНОВКИ:

Правильно організувати домашнє харчування собаки не так вже й складно.

Перше правило: вся їжа, яка вважається не дуже корисною для людей (смажене, копчене, жирне, гостре, фаст-фуд, напівфабрикати, консервація, соуси, здоба та солодощі) для собак заборонена категорично.

Перелік інших продуктів, які небезпечні для собак, на перших порах краще роздрукувати та тримати під рукою, через деякий час ви його завчите напам'ять. Нарешті, обов'язково потрібно враховувати індивідуальні особливості вихованця – рівень активності, ступінь

чутливості травної системи та наявність алергій, схильність до захворювань.

А найпростіший і найбільш надійний спосіб мінімізувати ризики неправильного харчування – давати вихованцеві якісні готові корми, підібрані відповідно до віку та індивідуальних потреб, а також спеціальні собачі ласощі.

ТЕМА: НОРМОВАНЕ ЖИВЛЕННЯ ХВОРИХ СОБАК

При збої, порушення, патологіях в роботі травної системи, власники повинні знати, як правильно нагодувати хворого вихованця. В іншому випадку, нестача поживних речовин, призведе до ослаблення загального фізіологічного стану і організм не матиме сил, щоб впоратися з недугою.

Для годування хворих собак можна застосовувати звичайний шприц без голки, наповнений поживною сумішшю. Цуценят можна годувати, використовуючи дитячі пляшечки з соскою для годування немовлят. Дуже важливо знати, чим годувати хворого вихованця, тому обов'язково проконсультуйтеся щодо лікувальної дієти з ветеринарним лікарем. Вибір дієти залежить від віку, стану і характеру захворювання.

Підібрати лікувальну або профілактичну дієту, а також встановити її тривалість може тільки ветеринарний фахівець.

Їжа повинна бути щадящою, поживною: **м`ясні бульйони, каша геркулес, дитячі поживні суміші, м`який сир, кефір, сирі або варені яйця.** Сире яйце дають не частіше двох разів на тиждень. Слід пам`ятати, що при деяких захворюваннях собакам протипоказана калорійна і білкова їжа. Їжа повинна бути рідкої консистенції, кімнатної температури. Набравши в шприц поживну суміш, заспокоївши і відкривши пащу собаки, вставляють кінчик шприца в куточок рота і поступово, дуже повільно вводять корм. також не варто забувати про те, що собаці для одужання необхідна велика кількість води. Воду або лікарські відвари також вводять в пащу за допомогою шприца повільним вливанням.

Хворим собакам дають теплу їжу, рідкої консистенції маленькими порціями, в один і той же час. при натуральному годуванні найкраще давати відварну курятину, телятину, які перед згодовуванням перетирають в фарш. Каші повинні бути добре розвареними, найкраще на м`ясному бульйоні. Якщо раціон тварини складався з готових сухих кормів або ветеринарний лікар прописав спеціальний лікувальний корм, сухі гранули перед згодовуванням розмочують в теплому бульйоні або воді.

Якгодувати собаку, щоб допомогти йому набрати вагу.

Можна зробити їжу більш рідкою, як-от давати собаці консерви або додати води до крокет, щоб заохотити собаку до поїдання, оскільки вологий корм легше їсти, ніж сухий. Також для загального стану здоров'я важливо забезпечити тварину великою кількістю води.

Чим годувати собаку, щоб вона швидко набрала вагу

Зайва худорлявість собаки може вказувати на ряд хвороб, але це далеко не завжди так. Вихованці, взяті з притулків або з вулиці, можуть недобирати у вазі внаслідок нестачі білка, вітамінів або мікроелементів. До набору ваги, як і до схуднення треба завжди підходити обережно, головна мета – не нашкодити, «зірвавши» обмін речовин тварини. Розглянемо чим годувати собаку, щоб вона набрала вагу і які заходи потрібно провести.

Встановлюємо причини худорлявості

Звичайно, оптимальний варіант – показати собаку ветлікарю і пройти повне обстеження. По-перше, відвідування клініки не завжди можливо, по-друге, всебічне обстеження – це значні фінансові витрати. Для початку, виключимо можливі варіанти «на поверхні», які є логічними:

Вигодувала собака потомство – потрібне відновлення, спостереження і посилений раціон.

На одній площі живе кілька собак конкурують за їжу – захистіть схудлого вихованця від «родичів», годуйте в звичайному режимі і спостерігайте.

Виключіть наявність «хворобливих» симптомів – блювоту, діарею, підвищену температуру, відмова від їжі або пиття, нездоровий вид шерсті, гарячий ніс.

Дайте тварині «глистогонку» – перенаселення паразитами веде не тільки до схуднення, глисти можуть вбити собаку.

Ваш вихованець занадто молодий – багато службових порід набирають повноцінну вагу до 2-3 річного віку. Не треба годувати

собаку, перевищуючи рекомендований добовий обсяг, гіперактивний обмін речовин – це норма для молодих тварин.

Важливо! Пронос і блювання призводять до швидкого зневоднення організму. Якщо ви впевнені, що контролюєте ситуацію і не збираєтеся звертатися до ветеринара, щоб уникнути швидкої втрати м'язової маси додайте в питво собаки регідрон.

Причина в недоїданні?

Перед тим, як збільшувати добову норму їжі, з'ясуйте, чи має місце недоїдання:

Дізнатися статистичну вага собаки – допоможуть кінологічні таблиці, де вказано мінімальний і максимальний вагу в залежності від статі та породи собаки.

Незалежно від типу годівлі, підрахуйте чи достатньо калорій отримує вихованець.

Добові норми на 1 кг ваги собаки наступні:

Мініатюрні собаки – 110 ккал.

Дрібні – 85 ккал.

Середні – 70 ккал.

Великі – 60 ккал.

Дуже великі – 65 ккал.

Якщо обчислення показали, що собака недоотримує калорій, збільшуйте розмір порції по 5-10% протягом тижня, до необхідної добової норми. Для сильно змарнілих собак рекомендується розбивати годування на 3-4 прийоми, голоднва собака не може з'їсти багато їжі, навіть якщо хоче.

Перше, ніж «відгодовувати» собаку

Вихованця, який живиться готовим кормом потрібно поступово перевести на спеціальний високоенергетичний продукт, наприклад, для молодих і активних собак. Суворо дотримуйтеся інструкції до корму, стежте, щоб у собаки був доступ до води і робіть контрольні зважування.

Замініть промисловий сухий корм на консерви і простежте за тенденціями, якщо собака додала у вазі, то їй «приївся» одноманітний раціон. Обміркуйте варіанти зміни корму на більш якісний або переведення вихованця на натуральне годування.

Не поєднуйте сухий корм і «натуралку» – з часом, це призводить до розладу обміну речовин.

Щоб собака швидко набрала вагу введіть в раціон продукти багаті вітамінами групи В (особливо важливий В **12**) – печінка, яйця, нежирна яловичина.

Якщо втрата ваги катастрофічна, 2-4 рази на тиждень, як «підгодівлю», потрібно годувати собаку дитячої сухою сумішшю без цукру, але будьте обережні! *Дитячі суміші містять велику кількість вітамінів, важливо не перестаратися!*

Чим би ви не годували вихованця, їжа не засвоїться повноцінно при дисбактеріозі. Огляньте випорожнення собаки на предмет неперетравлених залишків, проведіть курс пробіотиків – гірше не зробіть.

Обов'язково давайте собаці вітаміни, якщо вона харчується натуральними продуктами. Комплекс можна підібрати самостійно або проконсультуватися з ветлікарем по телефону.

Активним собакам не зашкодять енергетичні добавки – «ударний» комплекс речовин, стимулює обмінні процеси.

Якщо протягом 7-14 днів ви не спостерігаєте позитивних тенденцій в наборі ваги – зверніться до ветеринара.

Чому погіршується апетит собаки

Іноді таку поведінку можна пояснити зовнішніми факторами, реакцією на навколишнє оточення. Іноді причина криється в фізичному стані утриманця, причому поганий апетит може бути ознакою як легкого нездужання або короткочасних змін в організмі, так і серйозної хвороби.

Природні фізіологічні та поведінкові причини

Причини погіршення апетиту, пов'язані з реакцією на зовнішні чинники, називаються поведінковими. До них відносяться:

- стрес або депресія внаслідок зміни обстановки, перенесеного потрясіння (візит до ветеринара, поїздка в громадському транспорті, переїзд, тривала відсутність когось із мешканців або поява нового);
- шум, надмірно поживлена обстановка, яка заважає зосередитися на їжі;
- проблеми з посудом – незручний, занадто великий або маленький, недостатньо чистий або вимитий засобом із різким запахом, просто новий, незвичний. Якщо з миски собаки їла інша тварина, це теж може бути цілком вагомою причиною для відмови від їжі;

- недостатньо свіжа їжа;
- спека.

Втрата апетиту може бути пов'язана з фізіологічними процесами, які не відносяться до захворювань, а також з особливостями раціону:

- тічка, у самок – гормональна перебудова на певних етапах вагітності, перед пологами;
- прорізування зубів у цуценят, болісна чутливість ясен;
- короткочасна реакція на нещодавно проведені медичні маніпуляції – вакцинацію або антипаразитарну обробку, прийом медикаментів;
- дефіцит фізичної активності, мінімальна потреба в калоріях у зв'язку зі зниженими енерговитратами;
- перехід на новий корм;
- одноманітне харчування протягом тривалого часу;
- перегодовування, занадто часті годування, перекус їжею з хазяйського столу;
- прийом вітамінно-мінеральних комплексів, що можуть створювати відчуття ситості. Якісні збалансовані корми, такі як Optimeal, містять багату добавку, так що немає потреби додатково давати здоровому собаці вітамінні препарати.

Також слід враховувати особливості породи – великі собаки тимчасово відмовляються від їжі значно частіше, ніж представники дрібних і середніх порід. Нарешті, зниження апетиту в похилому віці – природне явище, пов'язане зі скороченням фізичної активності.

Хвороби

Втрата апетиту може бути одним з перших проявів захворювання, але в таких ситуаціях спостерігаються й інші симптоми – підвищення температури, лихоманка, блювота та розлад шлунку, млявість або неспокійна поведінка. До погіршення апетиту та відмови від їжі можуть приводити:

- зараження паразитами, глистами або блохами;
- харчове або хімічне отруєння;
- ентерит (запалення тонкого кишківника) та інші захворювання шлунково-кишкового тракту, а також закрепи;
- стоматологічні проблеми;
- захворювання вух, через які пережовування їжі стає болючим.

Тривала відмова від їжі в поєднанні з апатією або дратівливістю при відсутності інших видимих симптомів є підставою для проведення комплексного обстеження. Так на ранній стадії можуть виявлятися серйозні захворювання серця, легенів, ендокринні порушення та навіть онкологічні процеси.

Як підняти апетит у собаки

Трапляється, що собака не доїдає звичну порцію корму або взагалі відмовляється від їжі. Якщо відсутність, погіршення апетиту

спостерігається протягом одного дня, особливих підстав для занепокоєння немає, але якщо за 3-4 дні ситуація не нормалізується, потрібно з'ясувати причини та вживати заходів. У будь-якому разі не слід годувати собаку силомиць, поки не встановлена причина відмови від їжі.

Якщо відмова від їжі пов'язана з хворобою, потрібно лікувати її, тоді й апетит нормалізується. Важкі психологічні розлади, стреси та депресії іноді теж можуть потребувати медикаментозного лікування, але часто необхідно просто набратися терпіння та проявляти більше уваги, турботи по відношенню до улюбленця. Також слід просто почекати, якщо втрата апетиту пов'язана з природними фізіологічними причинами. У спеку постаратися зволожити повітря, використовувати кліматичне обладнання. Якщо собака погано їсть через ріст зубів, захворювання зубів або ясен, варто тимчасово перевести його на м'яку їжу, добре підійдуть для цих цілей вологі раціони Optimeal, серед яких є корми для цуценят і дорослих собак.

Якщо ж зниження апетиту спостерігається протягом тривалого часу та не пов'язане з хворобою, постарайтеся урізноманітнити харчування. Додайте нові продукти до натурального раціону або купіть на пробу невелику упаковку готового корму з іншим складом. Часто собака, що відмовляється від сухого корму або натуральних продуктів, охоче їсть консерви, вони містять соус або желе з привабливим смаком. У кормах для собак бренду *Optimeal* використовується 5 видів м'яса та птиці (телятина, ягня, курка, індичка, качка), а також лосось, печінка, так що можна підібрати раціон, який допоможе повернути утриманцю апетит. Але уникайте різких переходів з натурального харчування на

готові корми та навпаки, а також на продукцію іншого бренду, нові раціони. Якщо виникла необхідність повністю змінити раціон собаки, для профілактики зниження апетиту та відмови від їжі замінійте старі продукти новими поступово, протягом тижня.

Заходи для поліпшення апетиту та профілактики його порушень :

- годуєте собаку строго за розпорядком (для дорослих досить двох годувань в день), не підгодовуйте в перервах, не залишайте недоїдену їжу в мисці;
- контролюйте чистоту посуду та свіжість їжі, не забувайте про необхідність постійного доступу до чистої свіжої води;
- спробуйте трохи підігріти їжу, собаки нерідко надають перевагу теплій їжі перед холодною, оскільки вона має більш апетитний запах;
- намагайтеся не відволікати вихованця під час їжі, по можливості залишайте його наодинці з мискою, а через 10-15 хвилин прибирайте її;
- якщо немає ознак виснаження, вага собаки в нормі або навіть перевищує її, спробуйте зменшити обсяг порцій;
- здоровому собаці не зашкодить пропуск одного годування або навіть голодування протягом доби, зазвичай в результаті він починає знову їсти з апетитом;
- частіше гуляйте з утриманцем, стимулюйте його рухову активність;
- підберіть раціон, який буде відповідати віковим потребам і рівню активності тварини.

Стимулюють апетит деякі препарати та добавки. Рекомендують сухий рубець (яловичий шлунок) у порошку, бальзам Бітнера, що призначений для людей. Але таку стимуляцію необхідно узгодити з ветеринаром, як і застосування вітамінно-мінеральних комплексів.

Короткий алгоритм дій при відсутності апетиту у собаки

Якщо ваш вихованець страждає на відсутність апетиту, для початку перевірте, чи не пов'язано це з зовнішніми факторами (брудний, незручний посуд, спека) або з тимчасовим станом (тічка, ріст зубів, реакція на лікування). Потім переконайтеся, що причина не криється в хворобі. Пощупайте ніс, живіт, обстежте слизові, пащу, вуха, постарайтеся виміряти температуру, зверніть увагу на характер стільця. При наявності тривожних симптомів звертайтеся до лікаря. При тривалому безпричинному зниженні апетиту на тлі відсутності інших симптомів теж необхідні консультація ветеринара та комплексне обстеження. Якщо зі здоров'ям все гаразд, перегляньте раціон, обсяг порцій, більш суворо дотримуйтеся режиму годування, частіше вигулюйте собаку.

Чим годувати собаку після чумки

Собача чумка – захворювання, що вражає органи дихання, травного тракту, шкіру. Може ускладнюватися менінгітом та енцефаломієлітом.

Спеціальна дієта в період хвороби є вкрай важливою. Не можна давати тверду їжу. Вона має бути м'якою та висококалорійною із додаванням вітамінів, якщо немає інших рекомендацій ветеринара. Дозволяються рідкі каші, бульйон, яловичий чи курячий фарш, кисломолочні вироби, сире яйце. Температура їжі та питної води

повинні бути тієї ж температури, що й температура тіла хворого собаки.

По мірі одужання поступово можна повертати улюбленця до звичного режиму харчування.

Чим годувати собаку після ентериту

Ентерит небезпечне і досить непросте вірусне захворювання, яке вражає слизову оболонку шлунково-кишкового тракту та серцевий м'яз. Відбуваєть сильне зневоднення організму та руйнування білих кров'яних тіл – лейкоцитів. Смертність від ентериту серед дорослих собак становить 50 %, а серед щенят – сягає 90%.

Як дорослий пес так і щеня у перші дні захворювання відмовляються від їжі. Годувати силоміць не можна. А якщо у тварини зберігається апетит, то їжа має бути дієтичною. Обов'язково у собаки повинен бути постійний доступ до свіжої питної води.

Коли криза хвороби мине, дозволяється давати курячий чи яловичий нежирний бульйон. Трішки пізніше – сильно розварені рисові чи вівсяні пластівці на воді. Через день можна спробувати ввести у раціон подрібнене відварене пісне м'ясо, кефір, творог.

Після ентериту весь кишківник є суцільною раною. Їжа має бути свіжою, теплою, подрібненою. Годувати собаку варто 5-6 разів на день. Приблизно через два тижні можна поступово повертатися до звичного режиму харчування.

Тема: НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЗАКРЕП У СОБАКИ, ПРИЧИНИ ТА ПРОФІЛАКТИКА

Зміст

- Симптоми закрепу у собак
- Причини закрепу
- Профілактика закрепів у собак
- Перша допомога при закрепах
- Закреп небезпечний для життя

Для дорослих собак нормальною є частота стільця 1-2 рази на день, для цуценят – до 5. Якщо собака не спорожнився на одній з прогулянок, але поведінка, самопочуття, апетит у нього нормальні, турбуватися не варто. Але якщо за день не було жодної дефекації, а вихованець явно відчуває дискомфорт, безуспішно намагається справити нужду, це ознака закрепу. Якщо собака страждає на закреп перший день і в цілому його самопочуття задовільне, можна спробувати надати допомогу в домашніх умовах. Але якщо закреп триває 2 доби та більше, або з перших годин супроводжується тривожними симптомами, тварині потрібна кваліфікована допомога ветеринарного фахівця.

Симптоми закрепи у собак

Закреп – це повна або часткова затримка стільця, стан, при якому дефекація утруднена, відбувається рідше звичайного, калові маси сухі, тверді, обсяг виділень скорочується. Якщо у собаки загальна кількість дефекацій за 3 дні не перевищує 2 разів, такий стан можна розцінювати як закреп. Інші симптоми закрепи у собаки:

- тварина присідає, тужиться, але не може спорожнитися або дефекація займає багато часу, відбувається з видимим зусиллям;
- калові маси виходять невеликими порціями, зазвичай у формі твердих сухих кульок. Можуть дряпати задній прохід, забарвлюватись незначною кількістю крові;
- на вигляд живіт роздутий, на дотик твердий, напружений, пальпація болюча;
- собака млявий, апатичний, скавулить;
- відсутність апетиту та підвищена спрага.

Якщо закреп пов'язаний з хворобою, патологічним станом або триває вже не перший день, до цих симптомів додаються додаткові, більш тривожні:

- калові маси з прожилками крові всередині, шматочками неперетравленої їжі, гнильним запахом;
- напади блювоти, що повторюються;
- відмова від їжі та води, ознаки зневоднення (слизові сухі, очні яблука запалі);
- підвищення температури;
- слабкість, що наростає.

Ці ознаки вказують на повну непрохідність кишківника, сильну інтоксикацію. У таких ситуаціях потрібно терміново звертатися до ветеринарної клініки, можливо, собаці необхідне оперативне втручання.

Причини закрепу

Закреп у собак може бути викликаний фізіологічними або патологічними (хвороби, травми, аномалії будови внутрішніх органів, пухлинні процеси) причинами, а також особливостями догляду, способу життя.

Фізіологічні причини

Фізіологічних причин закрепу, що не пов'язані з хворобами, у собак небагато:

- здавлювання кишківника збільшеною маткою на пізніх термінах вагітності;
- гормональні зміни в період тічки;
- атонія кишківника у літніх собак;
- реакція на стрес.

Як різновид фізіологічного можна розглядати післяопераційний закреп. Він викликаний двома факторами – тимчасове погіршення

перистальтики після наркозу та біль при нарузі. Також закреп може розвинути як побічний ефект при лікуванні деякими медикаментами.

Такі закрепи (за винятком вікових) викликані тимчасовими причинами, вимагають симптоматичного лікування, корекції раціону. Після зникнення причини перистальтика нормалізується.

Патологічні причини

У деяких собак шлунково-кишковий тракт має вроджені патології будови, вони страждають на хронічні закрепи з дитинства. Одна з основних безпосередніх причин закрепу – атонія кишківника, але це не самостійне захворювання, а симптом ряду патологій. Зокрема, перистальтика може слабшати при істотному відхиленні ваги від норми, ожирінні, виснаженні. Також затримку стільця викликають механічні перешкоди на шляху калових мас, больовий синдром при запаленнях, онкології, травмах. Буває, що через травми або хвороби опорно-рухового апарату собака не може прийняти необхідну для спорожнення позу.

Закреп у собак може бути пов'язаний з:

- порушенням регулювання функції кишківника внаслідок травм хребта, паралічу, парезу, інфекційних уражень нервової системи;
- запальними процесами, через які дефекація стає болючою, запаленням шлунку, кишківника, параанальних залоз, у самців – передміхурової залози;
- порушеннями травлення на тлі дисфункції печінки, нирок, підшлункової, ендокринних розладів, дисбактеріозу;
- глистовою інвазією – паразити впливають на обмінні процеси, травлення, провокують запалення шлунково-кишкового

тракту, при важких формах гельмінтозу перекривають просвіт кишечника;

- зляжкісними та доброякісними новоутвореннями в кишківнику;
- закупоркою кишківника неїстівними предметами;
- заворотом кишок.

Остання ситуація найбільш небезпечна та вимагає термінового хірургічного втручання, категорично неприпустимо давати проносне, робити клізму. Ця патологія розвивається гостро, стрімко, з вираженим здуттям живота, нападами болю, блювотою, задишкою.

Спосіб життя, неправильний догляд

Імовірність закрепи значно зростає при дефіциті рухової активності та фізичних навантажень. Малорухливий спосіб життя буває обумовлений хворобою, віком, але нерідко господарі просто не приділяють достатньо часу прогулянкам, пробіжкам, іграм з вихованцем.

У власників густої довгої шерсті можливий закреп через скупчення в кишківнику волосяних грудок, як у котів. Також при

недостатньому догляді довге волосся може збиватися в ковтуни навколо анального отвору та заважати виходу фекалій.

Але найпоширеніша причина закрепу у собак з числа пов'язаних з вадами догляду – неправильне харчування та порушення питного режиму. Закреп можуть провокувати:

- надлишок в їжі білків і брак рослинних волокон, які містяться в овочах;
- їжа з хазяйського столу, особливо шкідливі для собак продукти (солодощі, випічка, копченості);
- страви, приготовані на наваристих бульйонах;
- одноманітна натуральна їжа;
- недолік пиття, особливо при годуванні виключно сухими готовими кормами;
- годування відходами, кістками (кістки перетравлюються дуже повільно й у великих кількостях викликають закупорку кишківника, а гострі краї уламків трубчастих кісток можуть травмувати шлунково-кишковий тракт);
- перегодовування – їжа не встигає повністю перетравлюватися.

Профілактика закрепів у собак

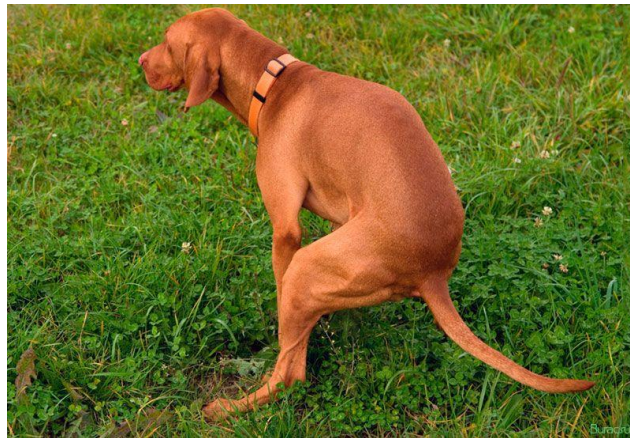
Попередити фізіологічний закреп складно, оскільки він викликаний об'єктивними причинами, які неможливо усунути. Але можна і потрібно не допустити його переходу в запущену форму. Цьому сприяють корекція раціону, забезпечення вихованця достатньою кількістю води, регулярний масаж очеревини. При регулярних закрепах слід скоротити кількість м'яса, субпродуктів в меню, давати більше овочів, кисломолочні продукти. Рекомендовані добавки для поліпшення травлення та перистальтики (пре-та пробіотики, клітковина). Готовий корм краще вибирати з такими добавками в складі.

Профілактика закрепів на тлі хвороб, травм зводиться до їх попередження, ранньої діагностики та своєчасного лікування. Найважливіші профілактичні заходи – обробка від внутрішніх і зовнішніх паразитів, вакцинація, регулярні обстеження.

Також для профілактики закрепів необхідно:

- якщо собака на натуральному харчуванні, збалансувати й урізноманітнити раціон. Обов'язково давати каші, висівки, овочі, сирий, попередньо виморожений яловичий рубець. Не годувати забороненими продуктами, кістки можна давати зрідка, тільки губчасті та сирі;
- ще краще купувати якісні промислові корми, вони краще збалансовані та містять добавки для поліпшення травлення, перистальтики. Для профілактики зневоднення чергувати сухі та вологі корми. При схильності до закрепів вибирати спеціальні профілактичні або лікувальні раціони;

- контролювати розмір порцій і вагу вихованця, не допускати переїдання;
- забезпечити постійний доступ до чистої води, регулярно поїти тварину в дорозі. Якщо собака харчується «сушкою», потреба в рідині зростає;
- мінімум по годині в день гуляти з собакою, забезпечувати фізичні навантаження відповідно до віку, породи;
- виховувати улюбленця, не дозволяти підбирати покидьки та сміття. На закупорку кишківника сторонніми предметами найчастіше страждають цуценята, за ними потрібно уважно стежити.

Перша допомога при закрепах

Якщо затримка стільця не перевищує доби та не супроводжується гострими симптомами, можна вжити таких заходів:

- спробувати нагодувати собаку продуктами, від яких проносить – морквяним пюре з рослинним маслом, кефіром, напоїти настоем гарбузового насіння (2 ст. ложки на склянку окропу);
- за допомогою шприца без голки ввести в пащу вазелінове масло, 1 мл на кг ваги, та змусити ковтнути. Ефект повинен проявитися протягом 5 годин. Метод протипоказаний при вагітності;

- помасажувати очеревину легкими круговими рухами за годинниковою стрілкою (не можна виконувати масаж, якщо він заподіює біль);
- якщо закреп почався після лікування діареї в'яжучими препаратами або антибіотикотерапії, показані пребіотики, похідні лактулози;
- з проносних для собак підходять мікроклізма Мікролакс, гліцеринові свічки, Дюфалак, Лактусан, Ветелакт і інші засоби, але будь-які проносні препарати можна давати тільки після узгодження з ветеринарним фахівцем;
- також при відсутності протипоказань можна поставити неглибоку клізму з кип'яченою водою, добавкою вазелінового масла, риб'ячого жиру. Техніка постановки, обсяг залежать від віку, ваги собаки. Якщо розчин відразу ж починає вилитися з заднього проходу, це ознака непрохідності кишківника, процедуру потрібно негайно припинити та їхати до клініки.

Якщо собака відчуває сильний дискомфорт, біль, теж краще звернутися до ветеринарного лікаря, а в якості долікарської допомоги спробувати дати спазмолітик (но-шпа, папаверин).

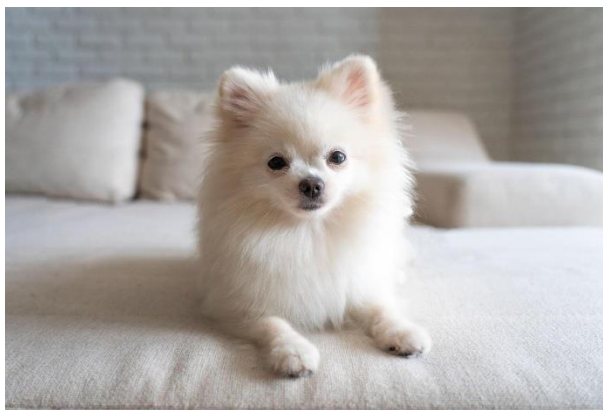

Закреп небезпечний для життя!

При симптомах закрепу у собаки потрібно якомога раніше надати йому допомогу власними силами або звернутися до фахівця. Чекати,

що перистальтика самотужки нормалізується, неприпустимо. Через скупчення калових мас в кишківнику й інтоксикації на тлі застійних явищ внутрішні органи піддаються інтенсивному навантаженню. Можливі ускладнення з боку печінки, серця, нирок. Навіть нетривала інтоксикація провокує шкірні проблеми, випадання шерсті. Є ризик розриву кишківника. Якщо закреп не усунути, вже на 4 добу можлива смерть від інтоксикації, а відсутність повноцінного стільця протягом тижня неминуче призводить до болісної загибелі собаки.

Тема: ЕПІЛЕПСІЯ У СОБАК

Зміст

- Види та причини епілепсії у собак
- Прояви епілепсії у собак
- Що робити при нападі епілепсії у собаки?
- Діагностика епілепсії у собак
- Лікування різних видів епілепсії
- Профілактика нападів епілепсії

Епілепсія не відноситься до поширених серед собак захворювань, але 5-6% тварин хоча б раз протягом життя переносять епілептичний напад, а у 1-2% діагностується хронічна епілепсія з повторюваними

припадками. Епілепсія – хвороба з маловивченими причинами та механізмом розвитку, її напади пов'язані з порушенням нормальної електричної активності головного мозку, коли процеси збудження та гальмування не збалансовані. Іноді епілептичний напад у собак залишається непоміченим господарями, але випадок з вираженими клінічними проявами несподіваних людей лякає, викликає розгубленість. Тому важливо знати, як проявляється епілепсія у собак і що робити під час нападу.

Види та причини епілепсії у собак

Одноразовий епілептичний випадок може розвинутися у будь-якого в цілому здорового собаки внаслідок перенапруги. Епілепсія, тобто стан, при якому такі напади повторюються, може бути викликана різними причинами та в залежності від етіології підрозділяється на кілька видів:

- ідіопатична (первинна), найпоширеніший вид (50% випадків). Причини розвитку неясні, відсутній зв'язок із захворюваннями, травмами головного мозку та будь-яких внутрішніх органів. Окремі породи собак (німецька вівчарка, пудель, лабрадор і золотистий ретривер, бігль, такса та ряд інших) в більшій мірі схильні до ідіопатичної епілепсії. Ця форма зазвичай розвивається у віці 1-5 років;

- симптоматична (вторинна), пов'язана з ураженням головного мозку. Якщо порушення, які викликали епілепсію, вроджені, вона проявляється до року, якщо набуті, частіше маніфестує в зрілому віці, після 5 років;

- криптогенна, такий діагноз ставиться, якщо хвороба імовірно пов'язана зі структурними ураженнями головного мозку, але ідентифікувати їх не вдається. Найбільш поширені причини таких пошкоджень мозку – тривала гіпоксія, пологові травми;

- реактивна, розвивається на тлі захворювань, які не зачіпають головний мозок. Імовірність розвитку не залежить від віку, породи.

Причини, які викликають симптоматичну або криптогенну епілепсію, об'єднують у групу інтракраніальних, а причини реактивної епілепсії називають екстракраніальними.

Таблиця 4

Причини виникнення епілепсії в собак

Група причин	Механізм	Приклади захворювань, порушень
1	2	3
Інтракраніальні (пов'язані с ураженням головного мозку)	аномальний	Гідроцефалія інші вроджені вади розвитку головного мозку
	неопластичний	Первинні пухлини головного мозку та його ураження метастазами
	запальний	Деякі форми енцефаліту, що супроводжуються утворенням рубцевої тканини

1	2	3
	інфекційний	Чумка, токсоплазмоз правець та інші захворювання, викликані вірусами, бактеріями, грибками, найпростішими, паразитами, при яких уражається мозок
	травматичний	Черепно-мозкові травми
	судинний	Крововилив у мозок, порушення його кровопостачання внаслідок тромбоемболії судин
Екстракраніальні (не стосуються черепно-мозкової сфери)	метаболічний	Захворювання печінки та нирок, гіпоглікемія та інші обмінні порушення
	аліментарний	Дефіцит необхідних для вищої нервової діяльності речовин, найчастіше вітаміну В
	токсичний	Отруєння важкими металами, інсектицидами, укуси отруйних змій і комах

Прояви епілепсії у собак

Для епілепсії у собак характерні:

- одноманітність нападів – клінічна картина у різних тварин може відрізнятися, але у одної, як правило, залишається незмінною з початку розвитку захворювання;
- їх спонтанний характер – несподівано, без видимих причин виникають і так само несподівано закінчуються, можливий розвиток нападу під час відпочинку, уві сні;
- втрата контролю над положенням тіла, власною поведінкою, дезорієнтація.

Для ідіопатичної або реактивної епілепсії характерний судомний синдром в поєднанні з раптовою втратою свідомості. Залежно від масштабів, вираженості проявів розрізняють малий (слабкий),

частковий і генералізований первинний епілептичний напад. При епілепсії, що викликана інтракраніальними причинами, розвивається простий або складний парціальний припадок, який може переростати в генералізований.

Генералізований первинний напад

Залежно від симптоматики, що переважає, генералізований епілептичний припадок може бути тонічним (з тривалим напруженням м'язів), клонічним (з ритмічними скороченнями, посмикуванням), міоклонічним (скорочення дуже короткочасні), але найчастіше протікає в тоніко-клонічній формі. Симптоми генералізованого тоніко-клонічного нападу:

- м'язи напружені;
- собака падає на бік, приймає судомну позу (опістотонус) – спина вигнута, голова закинута, кінцівки витягнуті;
- дихання стає переривчастим, може зупинитися;
- порушена орієнтація в просторі;
- собака втрачає свідомість;
- швидко смикаються кінцівки, нижня щелепа (імітація веслування, жувальних рухів);
- посилюється слинотеча, можливі мимовільне сечовипускання, дефекація.

Різновиди епілептичного нападу з менш вираженою клінічною картиною:

- малий (абсанс) – судомний синдром відсутній, тонус м'язів в нормі, втрата свідомості дуже короткочасна, на кілька секунд. Основний симптом абсансу – безтямний, скляний погляд;

- частковий (локальний) – судомний синдром охоплює не всі м'язи, а одну групу, напружується та/або сіпається якась частина тулуба, м'язи морди. Частковий напад може перерости в генералізований.

Парціальний напад

Такий епілептичний припадок проявляється вираженими змінами поведінки (можливі прояви агресії, переляку, собака скиглить, виє, скрипить зубами, цмокає, здійснює безглузді автоматичні рухи). Клінічна картина в значній мірі залежить від того, яка ділянка кори головного мозку пошкоджена. Для парціальних припадків типова дезорієнтація собаки, можлива короткочасна втрата зору, слуху. Напади супроводжуються посиленою слинотечею, можливі блювота, діарея, спазм черевних м'язів. Через агресивну поведінку у поєднанні зі слинотечею такі епілептичні напади іноді приймають за прояви сказу.

Парціальний припадок може бути:

- простим, тварина залишається в свідомості, судоми охоплюють тільки одну групу м'язів;
- складним, з втратою свідомості, автоматичними рухами;

- генералізованим, якщо аномальна електрична активність поширюється на всю кору головного мозку. Це зазвичай відбувається через 2-3 хвилини після початку нападу.

Стадії епілептичного нападу.

Напад епілепсії проходить кілька стадій розвитку:

- продромальна, може тривати від декількох годин до декількох днів, проявляється слабкістю та неспокійною поведінкою, собака скиглить, виє;

- аура, початкова стадія, часто протікає як простий парціальний напад і супроводжується вираженим занепокоєнням. Можливе як посилення, так і ослаблення рухової активності;

- іктус, стадія виражених клінічних проявів, судом, втрати свідомості;

- постіктальна стадія, коли собака відновлюється після нападу, відчуває слабкість. На цій стадії зберігається дезорієнтація, неузгодженість рухів, тимчасова сліпота та глухота.

Залежно від тяжкості нападу та від того, як давно собака страждає на епілепсію, постіктальна стадія може тривати від декількох хвилин до декількох днів. Іноді практично відразу після завершення нападу починається новий, при цьому тварина не приходить до тями. Повторювані багаторазові випадки можуть тривати більше півгодини, такий стан називається епілептичним статусом.

Що робити при нападі епілепсії у собаки?

Епілептичний напад, особливо генералізований або складний парціальний – видовище лякаюче. Зберігати холонокровність при вигляді судом вихованця складно, але важливо не панікувати. Необхідно:

- прикрити чимось м'яким тверді поверхні та кути, по можливості прибрати предмети, об які собака може вдаритися;
- приглушити світло, не допускати його спалахів, гучних звуків;
- не пускати в приміщення інших тварин, дітей;
- якщо напад триває більше 10 хвилин або собака після його припинення 20 і більше хвилин не приходить до тями, викликати ветеринарного фахівця (якщо напад припинився, можна відвезти вихованця в клініку);
- після закінчення нападу заспокоїти та приголубити вихованця, якщо він сам шукає вашого суспільства. Якщо собака уникає контакту або поводить себе агресивно, краще залишити його в спокої;
- якщо напад розвинувся вперше або був більш важким, ніж зазвичай, найближчим часом звернутися до ветеринарної клініки.

Під час нападу собаку краще не чіпати. Намагатися розтиснути щелепи категорично заборонено, це і небезпечно для господаря, й безглуздо – западання язика собакам, на відміну від людей, не загрожує. У разі інтенсивної слинотечі, блювоти потрібно проконтролювати, щоб собака не захлинувся. Така загроза існує, якщо в момент блювоти голова судорожно закинута. Але найчастіше незабаром після початку нападу собака завалюється на бік і лежить, слина та блювотні маси витікають з пащі. Основне завдання господаря при епілептичному нападі у собаки – усунення подразників, уважне спостереження та протоколювання. **Записи, в яких відображена тривалість нападу, набір симптомів, послідовність їх прояву, або якісні матеріали відеозйомки важливі для ветеринарного фахівця.**

Якщо розвинувся епілептичний статус, першочергове завдання – купірувати його за допомогою ін'єкції антиконвульсанта. Це завдання для професіоналів, собака з епістатусом потребує госпіталізації в стаціонар ветеринарної лікарні. До повної стабілізації стану тварина знаходиться під контролем фахівців, проводиться моніторинг життєво важливих показників, у разі необхідності здійснюється харчування через зонд.

Діагностика епілепсії у собак

Оскільки судомний синдром крім епілепсії характерний для ряду інших захворювань, а при епілептичному випадку він не завжди присутній або слабо виражений, при підозрі на епілепсію необхідне комплексне обстеження для диференціальної діагностики. Її складові:

- збір анамнезу – ветеринарний фахівець детально розпитує власника про обставини розвитку та особливості перебігу нападу, вивчає історію хвороби;
- огляд собаки та проведення ряду проб для оцінки неврологічних реакцій;
- ряд аналізів крові, сечі для визначення можливої причини епілепсії (інфекційних, паразитарних захворювань, обмінних і ендокринних порушень, отруень);
- при підозрі на інфекційну природу захворювання додатково призначається імуноферментний аналіз або ПЛР-тести, щоб встановити збудника;
- вимірювання артеріального тиску (однією з причин епілепсії є гіпертензія);
- функціональна діагностика головного мозку – електроенцефалограма;
- нейровізуалізуюча діагностика-КТ або МРТ головного мозку.

За підсумками обстеження фахівець діагностує певний вид епілепсії або ставить інший діагноз (так, подібними симптомами проявляється енцефалопатія – дистрофічне незапальне ураження головного мозку). Від діагнозу залежить методика лікування.

Лікування різних видів епілепсії

При вторинній епілепсії (симптоматичної, криптогенної або реактивної) головний акцент робиться на лікуванні основного захворювання. Воно може бути як консервативним (антибактеріальна, протівірусна, протипаразитарна терапія, дезінтоксикація, **корекція обмінних порушень**), так і оперативним. Так, при травмах і пухлинах головного мозку потрібна нейрохірургічна операція. До нормалізації стану тварини паралельно може проводитися симптоматична терапія антиконвульсантами для попередження повторних нападів. Таке лікування показане й у випадках, коли усунути першопричину епілепсії неможливо (основне захворювання невиліковне).

При первинній (ідіопатичній) епілепсії терапія спрямована на попередження нападів, скорочення їх частоти, зменшення тяжкості проявів. Препарати-антиконвульсанти, схема прийому, дозування підбираються в індивідуальному порядку, з урахуванням клінічної картини, віку, протипоказань. Необхідний постійний контроль рівня антиконвульсантів в крові. Якщо монотерапія не дає ефекту, виправдане одночасне застосування 2, максимум 3 препаратів, найчастіше це комбінація фенобарбіталу з бромідом калію. Досить часто додатково призначаються ліки для нейтралізації побічних ефектів, яких у протисудомних препаратів чимало.

Якщо напади виникають частіше, ніж раз на місяць, переходять в епілептичний статус, супроводжуються небезпечними для життя проявами або неконтрольованою агресією, медикаментозна терапія обов'язкова. При істинній (ідіопатичній) епілепсії вона зазвичай проводиться довічно. Але якщо вдається домогтися стійкої ремісії (відсутність нападів протягом 2-4 років), можлива поступова відміна препарату. Різде припинення прийому антиконвульсантів вкрай небезпечно. При рідкісних одноразових випадках, які протікають в легкій формі, можна обмежитися немедикаментозною профілактикою рецидивів.

Профілактика нападів епілепсії

Якщо призначено лікування протиепілептичними препаратами, необхідно строго дотримуватися схеми, не пропускати прийоми та не давати вихованцеві ніяких препаратів без узгодження з ветеринарним лікарем (тільки він може врахувати особливості взаємодії різних ліків). Незалежно від того, чи проводиться медикаментозне лікування, собака з епілепсією вимагає особливого поводження.

Складовими профілактики повторних нападів є:

- оберігання від стресів, потрясінь. Не рекомендується відвідувати з такими вихованцями виставки, змагання, будь-які людні місця;
- обмеження інтенсивних фізичних навантажень;
- збільшення тривалості прогулянок у спокійному темпі, по можливості у малолюдній обстановці;
- створення комфортної обстановки вдома, підтримання оптимального температурного режиму;

- повноцінне збалансоване харчування, за рекомендацією ветеринарного лікаря – спеціалізована дієта зі зниженим вмістом білка.

У вихованця діагностували епілепсію. Чого очікувати?

Прогноз при епілепсії у собак залежить від її причини. У ряді випадків небезпечна не так сама епілепсія, як основне захворювання, яке її спровокувало (наприклад, пухлина головного мозку). Якщо захворювання піддається лікуванню та викликані ним порушення не є незворотними, після завершення курсу терапії або проведення операції зникнуть і прояви епілепсії. Ідіопатична епілепсія повністю невиліковна, її можна взяти під контроль, але буде потрібне тривале лікування, швидше за все, довічне. Якщо терапія правильно підібрана та виконуються всі приписи лікаря, епілепсія не істотно не впливає на якість і тривалість життя вихованця, хоча ряду обмежень доведеться дотримуватися. За такими собаками потрібно постійно стежити, щоб не пропустити початок нападу та його можливий перехід в епілептичний статус, своєчасно звернутися за допомогою до фахівців.

Тема: ОТРУЄННЯ У СОБАК

Зміст

- Причини отруєнь у собак
- Симптоми отруєнь різними речовинами
- Перша допомога та лікування при отруєнні
- Профілактика отруєнь у собак

Причини, через які собакам загрожує отруєння, різноманітні. Тварини нерідко підбирають або поїдають неїстівні предмети внаслідок природної цікавості в поєднанні з низьким рівнем дисципліни. Отруєння може бути результатом недогляду господарів, неправильної організації харчування вихованця або злого умислу сторонніх. Крім харчових отруєнь собакам загрожують нехарчові. Багато біологічних токсинів і хімічних отрут є смертельно небезпечними, але якщо своєчасно надати правильну допомогу, є шанс врятувати життя вихованця. Важливо знати симптоми інтоксикації речовинами, які найчастіше викликають отруєння у собак, і правила невідкладної допомоги.

Причини отруєнь у собак

Отруєння у собак можна розділити на 2 великі групи – харчові та нехарчові. Перші більш поширені, до них відносяться всі випадки, коли собака з'їдає неякісну їжу, отруйну рослину, проковтує токсичний

неїстівний предмет, хімікати, ліки. В цьому випадку отрути, токсини проникають у кровотік через шлунково-кишковий тракт. Нехарчові отруєння поділяються на контактні (отрута вбирається через шкіру та слизові) та респіраторні (проникає через органи дихання). Респіраторним шляхом собака може отруїтися тютюновим димом, побутовим газом, парами бензину, лакофарбових матеріалів і розчинників. На шерсть найчастіше потрапляють побутова хімія, отрутохімікати для боротьби зі шкідниками та бур'янами, отруєння може бути наслідком неправильного застосування препаратів від зовнішніх паразитів.

Основні причини харчових отруєнь:

- безконтрольний вигул – собака підбирає на вулиці зіпсовані продукти або отруєну приманку, підкинуту догхантерами, поїдає недопалки, облизує рослини після обробки пестицидами;
- прострочений готовий корм або годування недоїдками, зіпсованою їжею;
- частування людськими ласощами, токсичними для собак – шоколадом, виноградом або родзинками, солодощами з ксилітолом;
- випадково проковтнуті собакою ліки для людей або передозування ветеринарного препарату;
- отруєння отрутохімікатами (щурячою отрутою, інсектицидами, гербіцидами), побутовою, автомобільною хімією, які зберігаються без запобіжних заходів;
- регулярне годування готовими раціонами низької якості, з великою кількістю хімічних добавок;

- незбалансоване харчування. Якщо собаку годувати одним м'ясом і рибою, можлива білкова інтоксикація. Невідповідність балансу поживних речовин в раціоні потребам конкретного вихованця теж може призвести до інтоксикації.

Симптоми отруєнь різними речовинами

Найбільш загальні та поширені симптоми отруєнь – блювота та діарея. Багато отрут впливає на нервову систему, викликає зміни поведінки, порушення координації рухів, сплутаність свідомості. Нерідкі порушення серцевої та дихальної активності, тремор (тремтіння), судоми. Іноді ознаки отруєння проявляються майже відразу після потрапляння отрути в організм, іноді через 7-8 годин або навіть через кілька діб. Клінічна картина значною мірою залежить від того, чим вихованець отруївся. Методика надання допомоги теж варіюється в залежності від причини та механізму отруєння. Тому дуже важливо зрозуміти, чим і як собака отруївся. Розглянемо симптоми інтоксикації речовинами та продуктами, які найчастіше викликають отруєння у собак.

Щуряча отрута

Одна з основних винуватців отруєнь у собак, вихованець може з'їсти як приманку для гризунів, так і мишу, щура, які наїлися отрути, але в останньому випадку ризик отримання небезпечної дози значно

нижчий. Дія сучасних отрут для гризунів заснована на зв'язуванні вітаміну К, який бере участь в процесі згортання крові, отруєння провокує внутрішні кровотечі, найчастіше страждають травна система та легені, але можливі крововиливи в будь-які органи, так що симптоми різноманітні:

- блювота та діарея з кров'ю;
- задишка, слабкість, кашель, кровохаркання;
- утворення гематом, підшкірних крововиливів;
- кульгавість внаслідок внутрішньосуглобових крововиливів;
- напади внаслідок крововиливу в мозок;
- парези, паралічі, якщо уражені хребет і спинний мозок;
- поява крові в сечі.

У собак симптоми зазвичай проявляються через 3-5 днів після потрапляння отрути в організм, коли вичерпуються запаси вітаміну К.

Ізоніазид (Тубазид)

Це препарат для лікування туберкульозу у людей і улюблене знаряддя догхантерів, дія заснована на блокуванні вироблення гамма-аміномасляної кислоти, яка бере участь у регуляції нервової діяльності.

Симптоми отруєння проявляються в такій послідовності:

- разова блювота;
- порушена координація рухів, нестійка хода;
- помутніння свідомості, сонливість;
- рясна слинотеча, піна з рота;
- судоми.

Препарат діє швидко, може викликати кому на тлі різкого підвищення концентрації молочної кислоти в крові та смерть вже через 2 години після отруєння.

Нестероїдні протизапальні препарати

Найчастіше причиною отруєння стає парацетамол, який вихованець може проковтнути через недогляд господарів. Спроби лікування собак парацетамолом не такі небезпечні, власники зрідка згодовують вихованцеві дозу, яка виявляється токсичною, отруєння парацетамолом з цієї причини більш типове для кішок. Великі дози парацетамолу чинять руйнівний вплив на печінку собак, викликають:

- блювоту;
- почастішання пульсу та дихання;
- пригнічений стан;
- тремтіння;
- при вираженому ураженні печінки – болісну реакцію на дотик до живота, жовтушність слизових.

Інші нестероїдні протизапальні (**ібупрофен, нурофен, диклофенак**) можуть викликати гостру ниркову недостатність, виразку шлунку.

Антифриз

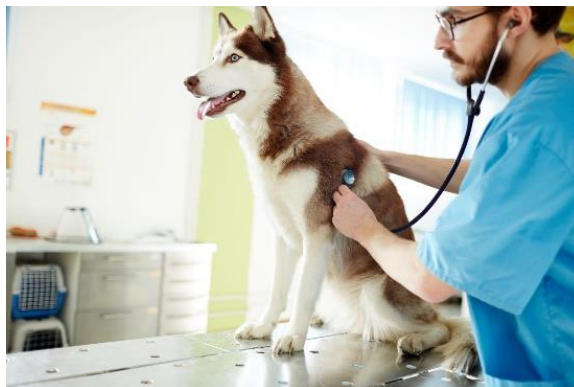
Етиленгліколь входить до складу ряду розчинників, просочень для деревини, гальмівної рідини, але причиною отруєння домашніх тварин найчастіше стає автомобільний антифриз. Сам етиленгліколь пригнічує центральну нервову систему, а продукти його метаболізму провокують гостру ниркову недостатність. Основні ознаки отруєння:

- загальмований стан, порушення координації рухів (симптоми сп'яніння);
- різке скорочення обсягу виділеної сечі;
- посилена слинотеча, блювота, утворення виразок на слизовій рота.

Порушення нервової діяльності проявляються незабаром після поглинання хімікатів і тримаються до 12 годин, якщо на першій стадії інтоксикації собаці не надати допомогу, через 1,5-3 доби після отруєння виникнуть ознаки ураження нирок.

Івермектин (протипаразитарний препарат)

Особливо великий ризик інтоксикації при передозуванні у деяких порід собак (коллі, шелті, австралійська вівчарка). У надмірній дозах препарат впливає на головний мозок, викликає тремтіння, порушення координації рухів і орієнтації, рясну слинотечу, виття, скиглення, в найбільш важких випадках можлива кома.

Шоколад

Теобромін, який міститься в шоколаді та какао, для собак токсичний, провокує:

- тривожність, неспокійну поведінку;
- блювоту, рідше діарею;
- посилену спрагу та рясне сечовиділення;
- задишку;
- збудження, підвищення температури, почастішання пульсу.

Якщо не вжити заходів, розвиваються виражена аритмія, порушення координації рухів, судоми, при досить великій дозі є ризик смертельного результату від серцевої або дихальної недостатності. Для собак смертельною дозою є 100-500 мг теоброміну на 1 кг маси тіла, а стограмова плитка чорного шоколаду містить 1500 мг цієї речовини. Схожими симптомами проявляється й отруєння кофеїном, але тахікардія ще більш виражена (пульс до 200 ударів в секунду), підвищується тиск.

Ксилітол

Підсолоджувач входить до складу жувальних гумок, деяких ласощів (льодяники, випічка), ряду вітамінів для людей, а також зубних паст і ополіскувачів. У собак викликає різке зниження рівня цукру в крові та/або токсичне ураження печінки. Отруєння проявляється блювотою, порушенням координації рухів, судомами, загальною слабкістю та пригніченим станом. Уточнити діагноз допомагають біохімічні аналізи крові.

Виноград, родзинки

У цих продуктах містяться речовини, небезпечні для нирок собаки. До перших симптомів отруєння відносяться слабкість, млявість, блювота, відсутність апетиту, найбільш грізна ознака – затримка або повна відсутність сечовипускання.

Перша допомога та лікування при отруєнні

Потрібно враховувати механізм отруєння, якщо собака надихався отруйними випарами, в першу чергу його потрібно вивести/винести на свіже повітря. Якщо отрута знаходиться на шкірі, шерсті – ретельно вимити. При харчових отруєннях необхідно:

- випоювати собаку великою кількістю води (не можна давати молоко, яке нібито нейтралізує токсини, годувати);
- викликати блювоту за допомогою слабкого розчину марганцівки, підсоленої води (1,5 ч. л. на склянку води). Заборонено провокувати блювоту, якщо собака проковтнув агресивну хімічну речовину (луг, кислоту, нафтопродукти);
- дати сорбенти, найкраще **Ентеросгель**, дозування розраховувати з урахуванням ваги. Якщо його немає під рукою, можна використовувати активоване вугілля, яке знайдеться практично в будь-якій аптеці (в разі отруєння антифризом активоване вугілля неефективне).

Цих заходів може бути достатньо в разі харчового отруєння недоброякісними продуктами, хоча і в таких ситуаціях необхідно якомога швидше звернутися до ветеринарної клініки. Найчастіше організму собаки потрібна допомога, щоб впоратися з наслідками інтоксикації. Якщо собака з'їв щось небезпечно на очах у господарів, не слід чекати появи симптомів, потрібно відразу вести його в клініку та захопити з собою упаковку від засобу, де вказаний його склад. Якщо отруєння сталося поза домом, а за симптомами точно встановити причину отруєння не вдається, в клініці виконують аналізи.

При хімічному, медикаментозному отруєнні часто найважливішою складовою невідкладної допомоги є введення антидоту, а він для кожної речовини свій. При отруєнні етиленгліколем показане крапельне ведення етанолу або фомепізолу, антидотом при отруєнні щурячою отрутою є вітамін К1, для ізоніазиду – вітамін В6, наслідки передозування парацетамолу усувають за допомогою широкого переліку препаратів. Ряд речовин (ксилітол, теобромін, івермектин) специфічних антидотів не має.

У ветеринарній клініці проводиться комплексне лікування:

- введення антидоту (якщо він існує);
- промивання шлунку (якщо з моменту потрапляння отрути в організм пройшло не більше 2 годин, для етиленгліколю – до 40 хвилин, при отруєнні шоколадом цей інтервал збільшується до 6 годин);
- постановка крапельниці для підтримки життєво важливих функцій, купірування симптомів. Набір препаратів залежить від того, які органи та системи постраждали в результаті отруєння. Можуть

вводиться протисудомні, діуретики (сечогінні), препарати для підтримки серця, печінки, загальнозміцнюючі;

- при гіпоглікемії на тлі отруєння ксилітом вводиться глюкоза;
- при важких формах отруєння щурячою отрутою показане переливання крові;
- якщо собака сильно ослаблений, пошкоджений травний тракт, може здійснюватися годування через зонд або внутрішньовенне введення поживних розчинів.

Після стабілізації стану подальша підтримуюча терапія відповідно до рекомендацій ветеринарних фахівців проводиться в домашніх умовах, показана дієта.

Профілактика отруєнь у собак

Для зниження ризику отруєння у собак необхідно:

- з раннього віку формувати у вихованця звичку приймати їжу тільки від господаря, нічого не підбирати з підлоги, з землі;
- якщо собака недостатньо дисциплінований, не відпускати його на вільний вигул;
- зберігати хімікати та медикаменти в недоступних для собак місцях;
- не працювати з летючими токсичними речовинами в приміщенні, де знаходиться собака;
- використовувати для лікування виключно ветеринарні препарати та строго дотримуватися дозування;
- годувати вихованця свіжою їжею, готувати спеціально для нього або давати промислові корми високої якості;

- вивчити перелік заборонених для собак продуктів та дотримуватись відповідних обмежень.

Тема: ГЛИСТИ У СОБАКИ

Зміст

- Як зрозуміти, що у собаки глисти
- Вплив глистів на організм собаки
- Лікування глистів у собаки
- Медикаментозна терапія
- Оперативне втручання

Гельмінтози (зараження глистами) – проблема, з якою доводиться стикатися кожному власнику собаки. Профілактичні заходи знижують ризик зараження, але не забезпечують 100% захисту. Паразитичні черв'яки та їх яйця, цисти знаходяться в сирому м'ясі, рибі, субпродуктах, ґрунті, фекаліях, воді з калюж і природних водойм, на рослинах, предметах побуту. Гельмінтів переносять блохи, кліщі, комарі, зараження відбувається при укусі або проковтуванні комах. Навіть якщо улюбленець їсть тільки готовий промисловий корм, не підбирає їжу з землі, п'є чисту воду, він може заразитися. Досить виллизати шерсть на прогулянці, підхопити з землі, трави іграшку, поспілкуватися з хворою твариною. Також можливе

внутрішньоутробне зараження цуценят від матері. Глисти у собаки можуть вражати ШКТ, серцево-судинну систему, легені, печінку, головний мозок, очі, викликають сильну інтоксикацію, порушення в роботі нервової системи.

Як зрозуміти, що у собаки глисти

Паразити виснажують організм, тому собака з глистовою інвазією швидко втомлюється, мало рухається, апатичний, його постійно хилить в сон. Інші ознаки, що мають викликати занепокоєння:

- вихованець втрачає у вазі, це може відбуватися на тлі регулярної відмови від їжі або при підвищеному апетиті та повноцінному харчуванні. У цуценят спостерігаються ознаки рахіту, набір ваги, ріст та розвиток відстають від норми;
- можлива поява дивних харчових потреб, собака поїдає неїстівні предмети, речовини;
- розлади травлення та стільця, закрепи чергується з нападами діареї, ковтання утруднене, можливі спазми, гикавка після їжі. Для цуценят характерні нудота, блювота, здуття живота, у дорослих собак такі прояви відзначаються рідше. В калі з'являються домішки крові, слизу, можна виявити живих або загиблих паразитів, їх фрагменти, личинки;
- собаку мучить сверблячка в задньому проході, він совається по підлозі, щоб почухати анус, вилизується під хвостом;

- на шкірі з'являються висипання, лупа, шерсть тьмяніє та випадає;
- слизові рота, очей бліднуть або набувають жовтуватого відтінку (якщо паразити локалізуються в печінці, жовчних протоках);
- для деяких видів гельмінтозу характерні задишка, утруднене дихання, хрипи, болісний кашель, набряклість тканин.

Глистова інвазія на ранній стадії може протікати безсимптомно або зі слабо вираженою, неспецифічною симптоматикою, її ознаки легко прийняти за симптоми інших захворювань – застуди, харчового отруєння. Помітити, як виходять глисти, виявити їх навколо заднього проходу або в калових масах можна, коли захворювання прогресує, паразити активно розмножуються. Наявність глистів в блювотних масах – ознака запущеної форми захворювання. При підозрі на гельмінтоз потрібно провести лабораторні аналізи калу та крові.

Вплив глистів на організм собаки

Найчастіше собак вражають:

- плоскі черв'яки трематоди (сисуні), можуть селитися в кишківнику, печінці, жовчних протоках, нирках. Присмоктуються до внутрішніх органів, харчуються кров'ю, лімфою, слизом;
- плоскі стрічкові черв'яки (цестоди), в основному локалізуються в кишківнику;

- круглі черви (нематоди) паразитують в ШКТ, мігрують з кровотоком в різні внутрішні органи, можуть вражати легені, серце, головний мозок.

Через паразитів організм собаки отримує менше поживних речовин. Це призводить до виснаження, втрати ваги, погіршення стану шкіри та шерсті, анемії, занепаду сил. На цьому тлі також послаблюється імунітет, підвищується ризик приєднання вторинної інфекції, розвитку широкого кола захворювань. Особливо небезпечні глисти в дитячому та юному віці, дефіцит поживних речовин загрожує затримкою розвитку.

Інша небезпека полягає в тому, що глисти для собак – чужорідний організм, їх життєдіяльність супроводжується виробленням речовин, токсичних для тварини. Токсини викликають алергічні реакції, порушують нормальне функціонування травної, центральної та периферичної нервової системи. Наслідком інтоксикації стають:

- екземи, дерматози;
- дисбактеріоз, бурчання в животі, його здуття, нудота;
- дратівливість, напади агресії.

Нервова система виснажується внаслідок інтоксикації відходами життєдіяльності паразитів і постійного стресу, оскільки собака відчуває хронічний дискомфорт, його мучать болі, свербіж.

Паразити будь-якого типу «об'їдають» собаку, поглинають левову частку поживних речовин і отруюють організм. Крім того, кожен тип небезпечний по-своєму.

Голова стрічкових черв'яків оснащена присосками та гачками, які травмують нутроці собаки, провокують появу виразок, внутрішні кровотечі. Трематоди відрізняються невеликими розмірами, до сантиметра, але стрімко розмножуються. Цестоди можуть виростати до декількох метрів. Круглі світло-жовті або білі глисти у собак можуть мати довжину від кількох міліметрів (гострики) до декількох десятків сантиметрів (тоскокари, дорослі особини дірофілярій). Розмноження, ріст будь-яких глистів призводить до пошкодження функціональних тканин і закупорки порожнистих органів, у важкому випадку – до їх розриву:

- великі кишкові паразити збиваються в клубок, перекривають просвіт кишківника, викликають закрепи, активне розмноження цестод у ШКТ загрожує непрохідністю та розривом кишківника;
- легеневі глисти пошкоджують тканину легень, провокують утворення кіст, рубців, спайок, некроз тканин і запальні процеси, перекривають просвіт бронхів. Це призводить до утруднення дихання, кашлю внаслідок механічного або токсичного подразнення органів дихання, болю в грудях;

- особливо небезпечні серцеві глисти дірофілярії, личинки яких потрапляють в організм при укусі комара та з підшкірної тканини з кровотоком проникають в серце. Цей вид гельмінтозу часто приймають за серцеву недостатність і неправильно лікують. На пізній стадії через перекриття просвіту кровоносних судин порушується кровопостачання органів, розвивається аритмія, можлива зупинка серця.

Лікування глистів у собаки

Як вилікувати гельмінтоз, залежить від його виду та стадії. Найчастіше медикаментозна терапія досить ефективна, але іноді доводиться вдаватися до хірургічного втручання. Для початку потрібно визначити, яким видом (видами) глистів заражений собака, де вони локалізуються, оцінити масштаби ураження, виявити супутні ускладнення. Крім лабораторних аналізів можуть призначатися рентгенологічне обстеження й УЗД органів грудної клітини. Рішення, що робити, приймає ветеринарний лікар, самолікування неприпустиме:

- популярні народні засоби можуть виявитися недостатньо ефективними або токсичними не тільки для паразитів, але й для собаки;
- аптечний препарат потрібно вибирати з урахуванням показань і протипоказань. Для представників окремих порід характерна гіперчутливість до компонентів деяких препаратів. Для лікування

вагітних, годуючих самок дозволений обмежений перелік протиглисних засобів. Всі нюанси може врахувати тільки ветеринарний фахівець;

- при гельмінтозі необхідна комплексна терапія, лікар порекомендує, як вивести глисти та нормалізувати стан уражених органів;

- у складних випадках допоможе тільки операція, якщо не провести її вчасно, можна втратити вихованця.

Медикаментозна терапія

Дегельмінтизацію собак проводять в комплексі з обробкою від кровосисних паразитів. Блохи, кліщі можуть виявитися джерелом повторного інфікування деякими видами гельмінтів, а їхні укуси провокують запальну реакцію, піддають ослаблений організм додатковій навантаженні. Якщо від внутрішніх і зовнішніх паразитів застосовують різні ліки, блох краще вивести за кілька днів до дегельмінтизації, можливе й одночасне лікування комбінованими препаратами.

Проти глистів застосовуються:

- пероральні препарати у формі таблеток, сиропу, суспензії, пасти;
- зовнішні засоби – краплі.

Краплі зазвичай ефективні також проти кровосисних паразитів. Крім комплексної дії до їх переваг відноситься можливість лікування вихованців, які відмовляються ковтати ліки. Ці препарати можуть викликати локальні шкірні, рідше загальні алергічні реакції, діарею. У будинку з маленькими дітьми собаку доведеться на добу ізолювати від дитини. Краплі наносяться на холку, де тварина не зможе їх злизнути. Після обробки вихованця не слід гладити по холці, купати. Таблетки зазвичай призначають дорослим тваринам і собакам великих порід. Для цуценят, дрібних і мініатюрних порід краще рідка або пастоподібна форма, зручна для точного дозування. Більшість пероральних ліків дають вранці натщесерце, за 30-40 хвилин до годування, іноді потрібно витримати інтервал в кілька годин.

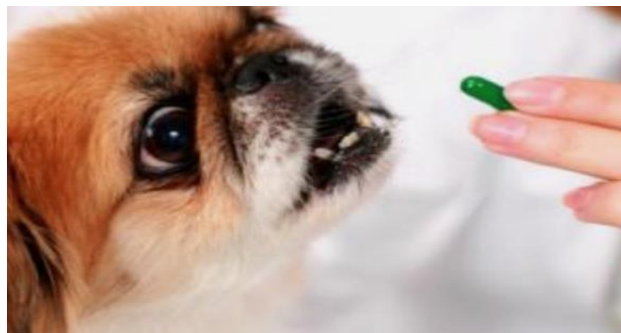

Загальні принципи лікування:

- застосовувати препарати тільки за призначенням лікаря;
- точно слідувати інструкції, суворо дотримуватися дозування відповідно до ваги;
- забезпечити необмежений доступ до свіжої води;
- контролювати наявність стільця та загальний стан в найближчі години після обробки;

- при розвитку блювоти, судом, помутнінні свідомості дати абсорбент і звернутися до лікаря. Може знадобитися внутрішньовенне, крапельне введення препаратів проти інтоксикації.

Перед загибеллю та в процесі розкладу глисти у великих кількостях виділяють токсини, мертві або паралізовані паразити виводяться з організму з калом, іноді з блювотою, а токсини затримуються. Тому перед протиглисною обробкою необхідно дати собаці ентеросорбенти, гепатопротектори, показаний їх прийом і після її проведення. Через скільки виходять глисти після лікування, залежить від препарату та виду паразитів. В інструкції має вказуватися, за який час досягається максимальна концентрація активної речовини в крові. На цей момент паразити гинуть, після чого починають розкладатися з виділенням токсинів. У нормі природною реакцією на знищення глистів стає випорожнення кишечника. Якщо воно не відбулося, собаці обов'язково дають проносне або ставлять клізму для попередження сильної інтоксикації.

Більшість сучасних глистогінних препаратів призначені для одноразового застосування. У профілактичних цілях рекомендується проводити обробку з інтервалом 3-4 місяці, при лікуванні повторний прийом може знадобитися через 10-14 днів. Є препарати, які знищують гельмінтів на всіх фазах розвитку, деякі ефективні тільки щодо

дорослих особин, для таких ліків повторний прийом обов'язковий, інтервал залежить від життєвого циклу глистів. Протиглисна обробка повинна бути регулярною, при цьому рекомендується чергувати препарати з різними активними речовинами, оскільки у паразитів виробляється імунітет, резистентність.

Крім антигельмінтних і детоксикаційних препаратів лікар може призначити:

- антикоагулянти для розрідження крові, нормалізації кровотоку по судинах, в яких скупчилися паразити;
- вітамінно-мінеральні комплекси для відшкодування дефіциту поживних речовин;
- імуностимулятори;
- антигістамінні для усунення, полегшення алергічних реакцій;
- жарознижуючі, протизапальні при розвитку запальної реакції;
- антибіотики в разі приєднання вторинної бактеріальної інфекції.

Схема комплексного лікування розробляється в індивідуальному порядку.

Оперативне втручання

При запущених формах гельмінтозу, ураженні серця може бути показано хірургічне втручання під загальним наркозом. Підшкірних паразитів вирізують разом з ділянкою м'яких тканин, яка найсильніше уражена. З артерій і серцевих камер глистів видаляють в ході ендоскопічної операції, під контролем УЗД, ехокардіограми. До

операцій вдаються при вагомих показаннях, якщо є впевненість, що тварина витримає наркоз і саме втручання. Після їх проведення потрібне тривале підтримуюче лікування.

Глисти – серйозна загроза

Гельмінтоз для собаки не просто є джерелом сильного дискомфорту. Він призводить до фізичного та нервового виснаження. небезпека не обмежується розладами стільця, зниженням ваги та дерматологічними проблемами. Глисти руйнують внутрішні органи, отруюють організм, скупчення значної кількості паразитів у кишківнику, легенях і бронхах, серці та судинах може привести до летального результату.

Чим раніше буде поставлений діагноз і розпочато лікування, тим швидше вдасться впоратися з проблемою. Ще ефективніше регулярний прийом протиглисних препаратів широкого спектру дії. Навіть якщо паразити проникнуть в організм в інтервалі між обробками, вони не встигнуть сильно розмножитися та завдати серйозної шкоди здоров'ю. Також в профілактичних цілях потрібно виключити з раціону небезпечні продукти (краще давати готовий корм), не дозволяти собаці пити з калюж, водойм, обмежити спілкування з вуличними тваринами, регулярно мити миски, прати підстилку.

Бережіть своїх вихованців!

Отруєння у собак не завжди призводить до смертельного результату, прогноз залежить від речовини, продукту, які викликали інтоксикацію, дози, часу, який пройшов з моменту отруєння до моменту надання допомоги. Іноді вдається врятувати собаку та повністю відновити функції всіх органів, які постраждали. Але для цього необхідна своєчасна кваліфікована допомога, яку може надати тільки ветеринарний фахівець. Тому при ознаках отруєння потрібно негайно звертатися до ветеринарної клініки. Краще перестрахуватися, ніж недооцінити небезпеку, прийнявши отруєння за звичайний розлад травлення. Також слід робити все можливе для попередження отруєнь. Звичайно, повністю захистити собаку від усіх можливих загроз нереально, та все ж попередити отруєння значно простіше, ніж рятувати вихованця, який виявився його жертвою.

Тема: ГАСТРИТ У СОБАК

Зміст

- Причини гастриту у собак і фактори ризику
- Класифікація гастриту у собак
- Симптоми та діагностика гастриту у собак
- Лікування гастриту у собак

1. Особливості терапії при гострому та хронічному гастриті
2. Дієта при гастриті
 - Профілактика гастриту у собак
 - Гастрит веде до зниження якості життя

Гастрит – запалення слизової шлунку, на яке страждають і люди, й тварини. Гастрит у собак – досить поширена проблема, яка загрожує серйозними ускладненнями. Собакам, які страждають на гастрит у гострій або хронічній формі, необхідно особливе харчування та складне, тривале лікування.

Причини гастриту у собак і фактори ризику

До гастриту в рівній мірі схильні собаки будь-якої статі, віку, породи. Вище ризик його розвитку при наявності стоматологічних проблем – погано пережована їжа гірше перетравлюється, подразнює шлунок. Недисципліновані собаки, які поїдають покидьки, підбирають їжу на вулиці, теж в групі ризику, оскільки можуть з'їсти недоброякісні харчі, проковтнути чужорідний предмет.

Основна причина гастриту у собак – неправильна годівля:

- годування шкідливою для вихованців їжею з хазяйського столу або навіть недоїдками, зіпсованими продуктами;
- використання дешевих промислових кормів низької якості, з великою кількістю хімічних добавок;
- погано збалансоване, одноманітне харчування, невідповідність готового корму або домашнього раціону віковим, індивідуальним потребам;
- часте годування продуктами, які викликають харчову непереносимість, алергію;

- змішування домашніх і промислових раціонів;
- занадто холодна або гаряча їжа;
- дефіцит ряду вітамінів, заліза (зазвичай розвивається при використанні дешевих кормів або домашньому харчуванні без вітамінно-мінеральних добавок).

Слизова шлунку може запалитися внаслідок харчової, хімічної, медикаментозної інтоксикації. Причиною останньої можуть бути як неправильний підбір або передозування препаратів, так і недогляд господарів, через який собака проковтує чужі ліки. Інтоксикацію та подразнення слизової також можуть викликати хвороботворні мікроорганізми та паразити.

Інші причини гастриту у собак:

- механічне травмування, подразнення сторонніми предметами;
- ендокринні розлади, зокрема, порушення механізму секреції шлункового соку, зміни його складу, кислотності;
- стани з вираженим больовим синдромом – організм реагує на них посиленим виробленням речовин, які подразнюють шлунок;
- різні захворювання травної системи.

Класифікація гастриту у собак

Гастрит у собак може протікати в двох формах, гострій і хронічній:

- гострий розвивається стрімко та проявляється вираженою симптоматикою, болями;
- хронічний може розвинути як самостійне захворювання або як ускладнення гострого при недостатньому лікуванні, симптоми невиразні, можливий тривалий (кілька років) перебіг без загострень.

Залежно від характеристик шлункового соку виділяють 3 різновиди гастриту:

- гіперацидний, розвивається на тлі підвищеної кислотності шлункового соку, яка призводить до подразнення слизової та болів;
- гіпоацидний, кислотність нормальна, неприємні прояви викликані іншими факторами;
- анацидний, запалення викликане слабким перетравленням їжі та застійними явищами через відсутність соляної кислоти в складі шлункового соку.

Залежно від характеру змін, яким піддається шлунок (морфології), розрізняють гастрит:

- ерозивний, супроводжується виразками слизової, внутрішніми кровотечами, сильними болями. Може розвиватися при підвищеній кислотності, внаслідок механічного травмування, інтоксикації, на тлі стресу;
- атрофічний, супроводжується витонченням слизової та порушенням вироблення ферментів;

- гранулематозний, з утворенням гранульом (доброякісних пухлин);
- еозинофільний, рідкісна форма, протікає з вираженим підвищенням рівня еозинофілів (різновид лейкоцитів), які проникають в стінки шлунку та призводять до їх потовщення. Імовірно розвивається внаслідок відповіді імунної системи на алергени, активність гельмінтів;
- лімфоплазмочитарний, за природою та проявами схожий на попередню форму, пов'язаний з підвищенням рівня лімфоцитів, також мало поширений.

Симптоми та діагностика гастриту у собак

Гострий гастрит супроводжується болями в області шлунку, через які собака може жалібно скиглити. Болі посилюються при дотику до живота, промацуванні, якщо собака не дозволяє доторкнутися до живота, можна запідозрити гастрит. Оскільки вихованець не може пояснити, що у нього болить, потрібно орієнтуватися на об'єктивні симптоми:

- погіршення апетиту або повна відмова від їжі;
- млявість, загальна слабкість, зниження рівня активності;
- розлади стільця, в залежності від форми, морфології гастриту можливі закрепи, проноси, потемніння калових мас через домішки крові;

- нудота, блювота, часто з домішками слизу, іноді – крові та жовчі;
- сильна спрага та рясна слинотеча;
- білий, іноді сіруватий наліт на язиці, неприємний запах з пащі;
- підвищення температури;
- погіршення стану шкіри та шерсті.

При хронічному гастриті симптоми стерті, його можна запідозрити, якщо собаку часто нудить, живіт здувається, апетит періодично погіршується, вихованець втрачає вагу, швидко втомлюється, стає апатичним.

Методи діагностики

При наявності таких симптомів обов'язково потрібно звернутися до ветеринарної клініки для постановки точного діагнозу та пройти комплексне обстеження:

- опитування господарів і візуальний огляд тварини;
- пальпація живота;
- аналізи крові, сечі, калу;
- УЗД та/або рентген шлунку;
- ендоскопія, за показаннями – з забором вмісту шлунку для аналізів або зразків тканин для біопсії.

Лікування гастриту у собак

Після постановки діагнозу ветеринарний фахівець призначає лікування, схема якого залежить від форми захворювання.

Особливості терапії при гострому та хронічному гастриті

Протягом 1-2 діб з моменту діагностики гострого гастриту показано повне голодування та промивання шлунку без медикаментозної стимуляції блювоти. Наступні 2 дні собаку можна годувати виключно слизовими відварами з рисової, вівсяної крупи. Потім відбувається поступовий перехід до повноцінного харчування, але не до звичного раціону, собаці необхідна спеціальна дієта. Залежно від загального стану можуть призначатися:

- при частій інтенсивній блювоті – протиблювотні;
- при зневодненні – крапельниці для відновлення водно-сольового балансу;
- при закрепах – проносні, постановка клізм, а при рідкому стільці – препарати, що закріплюють;
- при ознаках шлункової кровотечі – препарати для поліпшення згортання крові;
- при підвищеній температурі – жарознижуючі.

Також при гастритах будь-якої природи та морфології призначають антацидні препарати, які захищають слизову шлунку, знижують його здуття, а також спазмолітики й анальгетики для полегшення больового синдрому.

Поряд з симптоматичним проводять лікування, спрямоване на усунення причини. Якщо гастрит викликаний бактеріальною

інфекцією, призначають антибіотики, якщо причина в глистовій інвазії – глистогінні.

При хронічному гастриті показаний перехід на роздрібнене дієтичне харчування. Схема лікування розробляється в індивідуальному порядку з урахуванням причини захворювання, сукупності симптомів і ступеня їх вираженості. Якщо гастрит розвинувся на тлі іншого захворювання, проводиться його лікування. Також показаний прийом антацидних, протизапальних, загальнозміцнюючих препаратів. Лікування при хронічній формі направлено на профілактику загострень і мінімізацію дискомфорту, який хвороба заподіює собаці.

Дієта при гастриті

При гострому гастриті паралельно з проведенням медикаментозної терапії потрібно дотримуватися суворої дієти. Перший тиждень бажано давати виключно рідку їжу – слизові відвари круп, овочеві бульйони, трав'яні настої, нежирний кефір. Якщо собака дуже голодний, можна зварити яйце, але не цілком, а збити, як на омлет, і вилити в киплячу воду. З 2 тижня вводять рідкі каші, протерті тушковані овочі (гарбуз, морква, трохи буряка), кисломолочний сир. Вся їжа повинна мати ніжну, напіврідку консистенцію. М'ясо та рибу необхідно повністю виключити з раціону протягом перших 10-14 днів,

потім до рідких каш потроху додають дієтичне м'ясо (курятина, індичка, кролятина) у формі фаршу.

Тривалість дієти визначає ветеринарний лікар, який орієнтується на самопочуття чотириноного пацієнта. **Собакам з гострим і хронічним гастритом, які отримують домашню їжу, протипоказані:**

- жирне м'ясо;
- кістки;
- каші з кукурудзяної крупи, пшона;
- горох, капуста;
- цибуля, часник, редька, редис (їх не можна давати навіть здоровим собакам);
- пасльонові – картопля, баклажани, помідори, солодкий перець;
- незбиране молоко;
- твердий сир;
- будь-яка їжа з людського столу.

При хронічному гастриті в стадії ремісії важливо виключити з раціону всі шкідливі та небезпечні продукти, більшість з яких і здоровим собакам давати не рекомендується. В цілому дієта не дуже сувора, при загостренні захворювання вона посилюється. Також рекомендовано збільшити кількість годувань і скоротити обсяг порцій, перед їжею давати антациди.

Приготування дієтичної їжі для собак з гастритом – непросте завдання. Якщо вихованець звик до домашніх раціонів, порадьтеся з ветеринарним фахівцем, він допоможе скорегувати меню. Зазвичай лікар в таких ситуаціях рекомендує спеціальні лікувальні корми, зі

складу яких виключені всі потенційно небезпечні інгредієнти, а добавки допомагають підтримувати здоров'я шлунково-кишкового тракту. Якщо вдасться підібрати готовий ветеринарний корм, який подобається собаці та благотворно впливає на його здоров'я, краще не експериментувати з домашньою їжею.

Профілактика гастриту у собак

Найголовніше для профілактики гастриту – забезпечити собаку якісним, збалансованим харчуванням. Якщо ви віддаєте перевагу домашні раціонам, не підгодовуйте вихованця людською їжею, а готуйте спеціально для нього й узгодьте меню з ветеринарним лікарем, дієтологом. Якщо купуєте готові корми, не економте на них, стежте за терміном придатності, не зберігайте розкриту упаковку довше, ніж рекомендовано виробником. Їжа повинна бути кімнатної температури, якщо собака не може пережовувати якісь продукти, потрібно їх подрібнювати.

Також важливо:

- привчати вихованця до дисципліни, не дозволяти ритися в смітниках, тягнути до рота їжу сумнівного походження та неїстівні предмети;

- своєчасно проводити обробку від глистів, вакцинацію, контролювати стан здоров'я для ранньої діагностики хвороб, які можуть спровокувати гастрит;
- не давати жодних ліків без призначення ветеринарного лікаря, дотримуватися дозування та не намагатися лікувати собаку препаратами для людей.

Гастрит веде до зниження якості життя

Гострий гастрит – захворювання, яке заподіює собаці чимало страждань. Хронічна форма теж погано позначається на загальному стані тварини, веде до виснаження, занепаду сил, зниження активності. Якщо своєчасно не почати ефективне лікування гострого гастриту або не довести його до кінця, є висока ймовірність, що він перейде в хронічну форму. Серед інших ускладнень гастриту виразкова хвороба, деякі форми відносяться до передракових станів, але лікування зводить до мінімуму ризик розвитку онкологічних процесів. У 90% випадків гастрит у собак викликаний неправильним харчуванням. Тому до організації домашнього харчування або вибору готових кормів потрібно ставитися дуже відповідально, це допоможе вберегти вихованця від болісної хвороби.

Тема: ЦИСТИТ У СОБАК: ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ, ЛІКУВАННЯ

Зміст

- Причини циститу у собак
- Види циститу у собак
- Симптоми та діагностика циститу у собак
- 1. Діагностика циститу у собак
 - Можливі ускладнення циститу
 - Принципи терапії циститу у собак
 - Профілактика циститу у собак
 - Цистит – випробування для вихованця та господарів

Цистит – запальне захворювання сечовивідної системи, при якому в патологічний процес найчастіше втягується слизова оболонка сечового міхура, іноді він також поширюється на його м'язовий шар і сечовивідні шляхи. Цистит у собак супроводжується хворобливими відчуттями, заподіює значний дискомфорт тварині та загрожує рядом небезпечних ускладнень.

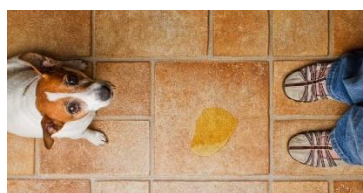
Причини циститу у собак

До циститу схильні собаки будь-якого віку та статі, але більш уразливі самки. Це пов'язано з анатомічними особливостями (сечовипускальний канал коротше, сечовий міхур ширше), а також з

гормональними змінами в період тічки, вагітності, пологів, які є додатковими провокуючими факторами. Також до групи ризику входять собаки дрібних порід з вразливою імунною системою, безшерсті та коротколапі, більш схильні до переохолоджень.

Основна причина циститу у собак – бактеріальна, рідше грибкова інфекція, яка може проникнути в сечовий міхур з інших органів. Також можливо її занесення при катетеризації, інших медичних маніпуляціях. Іноді запалення є наслідком травматичного пошкодження сечового міхура та прилеглих областей, пухлинних процесів, реакцією на алергени, токсичні медикаментозні препарати, продукти життєдіяльності паразитів. Запалення сечового міхура може спровокувати сечокам'яна хвороба, механічне травмування слизової та сечовивідних шляхів конкрементами, а також розмноження хвороботворних мікроорганізмів внаслідок застою сечі. Підвищують ризик розвитку циститу:

- слабкий імунітет;
- переохолодження;
- погане кровопостачання сечостатевих органів;
- корм і вода низької якості, брак пиття, висока концентрація солей в організмі (причини сечокам'яної хвороби);
- обмінні порушення;
- зміни гормонального фону;
- хронічні розлади стільця.

Види циститу у собак

Запалення сечового міхура у собак може бути інфекційним і неінфекційним, протікати в гострій і хронічній формі. Також цистит класифікується за походженням, особливостями клінічної картини, аналізів сечі.

Таблиця 4

Види циститу у собак

Критерій класифікації	Вид	Особливості
1	2	3
Механізм інфікування	Первинний (ідіопатичний)	Самостійне захворювання, запальний процес інфекційної або неінфекційної природи починається в самому сечовому міхурі
	Вторинний висхідний	Інфекція проникає по сечівнику зі статевих органів, можливе занесення в уретру кишкової інфекції через анальний отвір
	Спадний	Інфекція проникає з нирок, рідше з кровотоком з інших органів
Тривалість перебігу та вираженість симптоматики	Гострий	Виражена симптоматика відзначається кілька тижнів, після чого настає одужання або відбувається перехід в хронічну форму
	Хронічний	Симптоми проявляються не так яскраво, але постійно, з періодичними загостреннями, зазвичай хронічний цистит супроводжується іншими захворюваннями
Природа запалення	Геморагічний	Наслідок травми, хірургічного втручання
	Еозинофільний	Результат інтоксикації гельмінтами, мікробами, реакції на алергени
	Емфізематозний	Викликаний мікроорганізмами, чия життєдіяльність супроводжується газоутворенням

1	2	3
	Осифікуючий	Ускладнення остеосаркоми, викликаний проростанням метастаз кісткової тканини
	Поліплоїдний	Супроводжується утворенням поліпів в сечовому міхурі, часто – розростанням епітелію (доброякісні новоутворення)
Вплив на склад сечі (патологічні домішки)	Геморагічний	Кров
	Гнійний	Гній
	Катаральний	Білок
	Дистрофічний	Клітини епітелію

Симптоми та діагностика циститу у собак

У собак до проявів гострого циститу відносяться:

- часті позиви до сечовипускання зі скороченням разової порції сечі, відзначаються несправжні позиви – собака проситься на вулицю, але не мочиться;
- нетримання сечі, вказує на залучення в запальний процес м'язових стінок сечового міхура;
- наявність в сечі домішок, помутніння, різкий запах;

- загальне нездужання, підвищення температури, спрага, поганий апетит, чергування апатії з нападами дратівливості.

Господарі можуть запідозрити цистит, якщо собака скиглить в процесі сечовипускання, це вказує на його хворобливість. Самці з циститом справляють малу потребу в незвичній позі, присідають, а не задирають лапу. Прагнення уникнути болю може призводити до того, що собака намагається затримати сечу, випорожнити січовий міхур не до кінця, а це загрожує загальною інтоксикацією, посиленням запального процесу. Також вихованець болісно реагує на дотики до живота, промежини, черевна стінка напружена.

Основний прояв хронічного циститу поза загострень – періодичне нетримання сечі.

Діагностика циститу у собак

При виявленні симптомів, які характерні для циститу, необхідно звернутися до ветеринарної клініки, де фахівець проведе повне обстеження, опитає господарів, збере анамнез, виконає пальпацію сечового міхура. Після фізикального огляду призначаються лабораторні аналізи й апаратні дослідження:

- аналізи сечі – загальний, бактеріологічний;
- загальний і біохімічний аналіз крові;

- мазок з уретри на бакпосів;
- УЗД нирок, сечоводів, сечового міхура;
- рентген;
- у виняткових випадках, при недостатній інформативності інших методів – цитоскопія, обстеження сечового міхура зсередини за допомогою ендоскопа, який вводиться через сечовипускальний канал. Проводиться під наркозом, дозволяє здійснити біопсію при пухлинних процесах.

Цистит у самок часто приймають за прояви тривалої тічки, також це захворювання за комплексом симптомів дуже схоже на сечокам'яну хворобу. Сечовипускання при тічці безболісні, з домішок в сечі міститься тільки кров, і вона не набуває неприємного запаху. Відрізнити цистит від СКХ можна тільки за допомогою УЗД, яке дозволяє підтвердити наявність або відсутність каменів, піску в нирках, сечовому міхурі.

Можливі ускладнення циститу

Цистит може розвиватися як ускладнення інших запальних захворювань або приводити до їх розвитку. Найпоширеніші ускладнення циститу у собак:

- сечокам'яна хвороба, наслідок застою сечі, зміщення рівня рН у бік лужної реакції, утворення кристалів;

- енурез внаслідок порушення тонуусу мускулатури сфінктера;
- пієлонефрит, ураження нирок висхідною інфекцією;
- хронічна ниркова недостатність, наслідок запущеного пієлонефриту.

Принципи терапії циститу у собак

При вторинному циститі необхідно спочатку купірувати запалення в органі, який став вогнищем інфекції, також лікування основного захворювання та циститу може вестися паралельно. Схема лікування залежить від природи запалення. Як тільки діагностовано бактеріальний цистит, собаці призначають антибіотики широкого спектру дії, після отримання результатів бактеріологічного дослідження сечі та мазка можуть бути додатково призначені препарати проти конкретного збудника. При еозинофільному циститі алергічної природи призначають антигістамінні препарати та докладають всіх зусиль до виявлення та усунення алергену. Якщо подразником послужили гельмінти, проводиться курс лікування протиглистовими препаратами, детоксикації та підтримуючої терапії. При геморагічному показаний прийом препаратів для поліпшення згортання крові.

Незалежно від природи циститу призначаються знеболюючі, спазмолітики, протизапальні, при відсутності протипоказань – сечогінні. Як правило, показаний прийом імуностимуляторів, а також препаратів комплексної дії, на рослинній основі, гомеопатичних або комбінованих. Фармакологічні препарати добре доповнюють лікарські трави та трав'яні збори з сечогінним, знеболюючим, протизапальним ефектом. Підібрати препарати та розробити схему лікування може

тільки ветеринарний фахівець. Самолікування при циститі у собак неприпустиме, це стосується як медикаментозних препаратів, так і засобів народної медицини.

За показаннями на додаток до ін'єкційного та перорального введення препаратів проводиться катетеризація для поліпшення відтоку сечі та промивання сечового міхура розчинами антисептиків. Якщо цистит поліпліодний або є наслідком СКХ, може знадобитися хірургічне втручання для видалення поліпів, каменів.

Крім проведення медикаментозного лікування при циститі у собак необхідно дотримуватися ряду правил:

- оберігати вихованця від переохолодження, обладнати комфортну лежанку, м'яку та теплу, але не використовувати грілки – це загострює запальний процес, вкрай небезпечно при гнійному запаленні, внутрішній кровотечі;
- змінити режим харчування, перші 2-3 дні може бути показане повне голодування або максимально легка їжа;
- перевести на лікувальний корм, рекомендований ветеринарним фахівцем;
- якщо собака отримує домашнє харчування, дотримуватися дієти. Скоротити вміст білка, обмежити кількість м'яса, риби або

повністю від них відмовитися, давати більше нежирних кисломолочних продуктів. З круп дозволені вівсянка, гречка. Овочі давати тільки у відварному вигляді, рекомендується додавати журавлинний сік;

- жирна їжа та будь-які харчі з хазяйського столу під найсуворішою заборонаю;

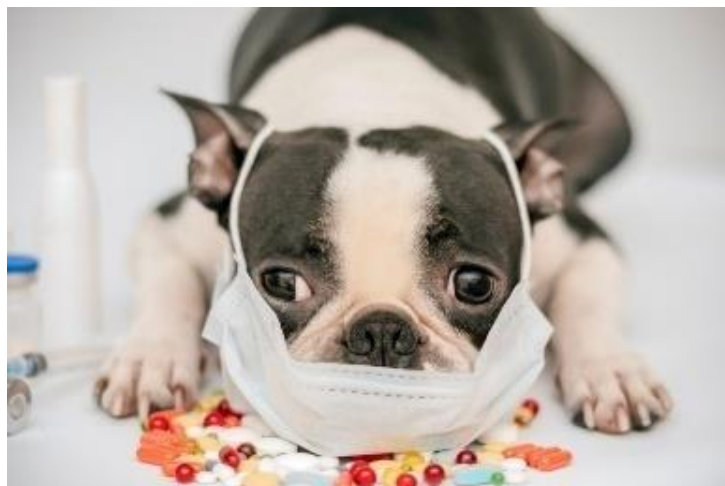
- домашнє харчування доповнювати добавками з пребіотиками, пробіотиками, імуностимуляторами. Лікувальні корми, як правило, вже містять такі добавки;

- забезпечити собаку рясним питтям, вода повинна бути чистою та свіжою, м'якою, бутильованою або фільтрованою. Після узгодження з ветеринарним фахівцем крім води можна поїти вихованця трав'яними відварами, настоями;

- від прогулянок утриматися до зникнення гострих симптомів, використовувати пелюшки, памперси;

- не купати собаку до повного одужання.

При хронічному циститі призначається довічна підтримуюча терапія, потрібно постійно дотримуватися дієти, тримати вихованця в теплі. При загостреннях лікування проводиться за тією ж схемою, що при гострому циститі.

Профілактика циститу у собак

Якщо собака не породистий, не призначений для племінного розведення, рекомендується його каструвати. Особливо це важливо для самок, відсутність регулярних тічок, гормональних стрибків знижує ризик розвитку циститу. Також для профілактики циститу необхідно:

- регулярно вигулювати собаку, для дрібних порід використовувати пелюшку, лоток, щоб вихованцеві не доводилося терпіти;
- не допускати переохолодження, захищати вихованця від протягів, тримати в теплі після купання;
- не вигулювати тічних самок в місцях скупчення собак, надягати спеціальні труси, памперси для профілактики інфікування;
- регулярно виконувати гігієнічну стрижку в анально-генітальній області;
- дотримуватися графіка профілактичних обстежень, вакцинації, протиглистової обробки, своєчасно лікувати будь-які інфекційні, запальні захворювання;
- обмежувати фізичну активність, яка може привести до травм сечового міхура та прилеглих органів;
- використовувати якісні корми, в разі необхідності – профілактичні, не давати собаці шкідливих продуктів (копченості, ковбасні вироби, гостре, солоне, жирне, смажене);
- дотримуватися питного режиму, контролювати якість води.

Цистит – випробування для вихованця та господарів

Якщо ваш вихованець захворів на цистит, доведеться заpastися терпінням і разом з ним пережити цей непростий період. Оскільки цистит супроводжується частими позивами до сечовипускання, а часто й нетриманням, клопоту господарям додається. Не можна лаяти й тим більше карати хворого собаку, він потребує співчуття та лікування, яке може затягнутися на кілька місяців. Якщо поведінка, стан вихованця дозволяє запідозрити цистит, потрібно негайно звертатися до ветеринарного фахівця. Своєчасно розпочате лікування допоможе уникнути ускладнень, переходу захворювання в хронічну форму. А собакам з хронічним циститом довічно потрібен особливий догляд.

Тема: МІНЕРАЛЬНІ РЕЧОВИНИ І МІНЕРАЛЬНА ПІДГОДІВЛЯ.

Мінеральні речовини життєво необхідні і для цуценят, і для дорослих собак. Кісткове борошно, кальцій, фітин, гліцерофосфат, мінеральні підгодівлі, що включають в себе всі необхідні компоненти, відіграють важливу роль у формуванні кістяка цуценят. Вам необхідно знати і пам'ятати, що для кожної породи кількість мінеральної підгодівлі повинне бути по-різному. Найкраще звернутися за порадою

в будь-який клуб до керівника секції вашої породи. Передозування мінеральної підгодівлі для щеняти може привести до крихкості кістяка, що буде, ймовірно, виражатися в переломах лап. У дорослого собаки надлишок мінеральних добавок вимивається з організму.

Сирі продукти харчування. варити чи не варити?

Собака повинна отримувати в сирому вигляді м'ясо, овочі (краще овочеві салати), геркулес, морську або океанічну рибу. Річкову рибу можна відварити. Геркулес краще замочити (але не варити!) Або давати сухим.

Якщо ви боїтеся, що собака заразиться різними мікроорганізмами, то обдайте окропом або потримайте в ньому 2-3 хвилини шматок м'яса, перш ніж його розрізати на шматки. Ніколи не давайте собаці цілий шматок м'яса!

М'ясом годувати собаку слід лише ввечері. Доросла собака до 5 років бажано 1 раз на день повинна отримувати кісточку (крім баранячої), хрящ або ребра. Перегодовування кістками викликає шлункові розлади. Категорично виключіть пташині кістки! При дієтичному харчуванні добре давати відварне пташине м'ясо.

До овочевих салатів обов'язково додається небагато рослинної олії або сметани (тільки не майонезу) для кращої засвоюваності що містяться в них "живих" вітамінів. У салати бажано додавати фрукти, миті листя кропиви і кульбаби. Ні в якому разі не збирайте кропиви і кульбабки біля дороги.

Тема: НЕПЕРЕНОСИМІСТЬ ПРОДУКТІВ

Існує цілий ряд продуктів, які взагалі не можна давати собаці. Всілякі солодощі: тістечка, торти, кусковий цукор і т.д. викликають сльозотеча або нагноєння очей, при цьому може порушитися і нормальна робота печінки.

Велика кількість солі - отрута для собаки (як і для нас з вами). Тому корм потрібно підсолювати мінімально.

Будь-які прянощі, спеції та ароматичні речовини, навіть містяться в звичайному печиво, можуть стати причиною втрати нюху, особливо у мисливських та службових собак.

Категорично не можна давати баранину і свинину, враховуючи, що в сирій свинині найчастіше міститься вірус собачої чумки (чуми м'ясоїдних *Pestis canum*). Обидва цих сорти м'яса викликають розлад шлунку. Вони дуже важкі для печінки собак.

Не можна давати бобові, крупи в сирому вигляді, крім геркулесу. Собаки люблять сиру картоплю, повірте: 1 картоплина в один-два дні не пошкодить.

Виникають проблеми і з молоком. Сприйнятливність собак до молочного цукру (лактози) досить обмежена. Молоко можна давати щеняті до 4-місячного віку. Кисломолочні продукти: кефір (крім фруктового), і сир добре засвоюються організмом собаки.

Чи згодувати залишки зі столу?

Найпоширеніша помилка! Як тільки у будинку з'явилося щеня, воно повинне обов'язково зрозуміти, що з господарського столу йому нічого не дадуть і їсти потрібно тільки зі своєї миски. Собака-жебрак весь час сидить біля столу й дивиться на господаря такими очима, що

шматок у горлі застрягає. А вже коли в домі гості ... Обов'язково знайдеться добра душа і дасть що-небудь смачненьке за своїм людським розумінням. Ось і вирішуйте, чи варто привчати цуценя клянчити. Правильно і своєчасно його годувати - це найголовніше.

Тема: КРАТНІСТЬ ГОДІВЛІ, СКІЛЬКИ РАЗІВ НА ДЕНЬ ГОДУВАТИ СОБАКУ?

Цуценята їдять дуже часто. Відразу ж після народження, сліпі й безпомічні, вони тикають в живіт матері, шукаючи дорогоцінний сосок з молозивом. До двох місяців цуценят годують 5-6 разів на день, з двох до чотирьох місяців - 4 рази, з чотирьох до семи (як і молодих собак) - 3-4 рази.

Дорослих собак годують 2 рази на день - вранці і ввечері, а в спеку - і 1 раз, старих собак - 2-3 рази на день. Іноді собака може відмовлятися від корму протягом всього дня. Якщо ви впевнені, що ваш вихованець здоровий, то панікувати не варто. Просто пес влаштував собі розвантажувальні день! І він правий ...

Тема: РІЗКА ЗМІНА КОРМІВ

Перш ніж перейти з одного корму на інший, подумайте: чи потрібно це вашому собаці. Якщо ж ви вирішили, що зміна корму потрібна, то порадьтеся з вашим кінологом. Він підкаже, який корм вибрати, і допоможе проконтролювати безболісний перехід з одного виду на інший.

При вживанні сухих готових кормів вам необхідно суворо дотримуватися рекомендації фірми-виробника, щоб не викликати

порушення травлення собаки. Особливо уважним потрібно бути перші 5-7 днів. До таких кормів не можна додавати ніяких інших продуктів - вони вже містять все необхідне для повноцінної годівлі вашої собаки. Пам'ятайте, що важливо не перегодовувати собаку, особливо в перші дні дачі нового корму. Завжди стежте за тим, щоб у собаки стояла свіжа питна вода. Пес повинен пити досхочу!

Тема: НЕЦІЛЕСПРЯМОВАНІ ДОБАВКИ ДОДАТКОВИХ ПРЕПАРАТІВ

При використанні спеціальних збалансованих кормів немає ніякої необхідності додавати мінеральні підгодівлі або вітаміни. Поліпшенню здоров'я собаки вони не сприяють. Більше того, передозування вітамінів може призвести до тяжких наслідків, а ваші кращі спонукання обернуться трагедією.

Будь ласка, не експериментуйте на вихованцях! Ви завжди можете звернутися до ветеринарного лікаря за порадою або в будь-який клуб до кінологу - керівнику секції. Будьте уважні до норм і режиму годівлі своїх собак, до їх самопочуття. Не лінуйтеся радитися з фахівцями. Навчіться розуміти свою собаку. Тоді вихованець буде і здоровий і щасливий.

Контрольні питання:

1. Потреба собак у енергії, поживних речовинах та вітамінах. Від чого вона залежить?
2. Вкажіть, які порушення обміну й фізіологічних функцій виникають у собак при нестачі в їх раціонах окремих поживних

Підписано до друку 26.06.2023 формат 60/84 1/18

Папір офсетний. Тираж 35 прим.

Віддруковано самостійно

в ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького

79010 м.Львів. вул. Пекарська, 50

Тел.0955416584